

Iskra

29

Ena redkih investicij

Žužemberški Iskraši, nedvomno prvi nosilci razvoja zaostale Suhe krajine, so se spet po nekoliko daljšem obdobju podali v naložbo, tokrat v gradnjo in opremo tako imenovanega KEKO 3. Gre za skoraj povsem izvozno naravnano investicijo, saj bodo v novem objektu izdelovali predvsem opremo za proizvodnjo keramičnih kondenzatorjev, veliko večino te opreme pa KEKO izvozi.

Ročna strojna delavnica je v zadnjih dobrih dveh letih izvozila kar za 6 milijonov dolarjev opreme, prav za toliko imajo že sklenjenih pogodb, vse pa kaže, da bodo lahko vsako leto izvozili med štirimi in petimi milijoni dolarjev. In dosedanje zavidne izvozne rezultate je ta delavnica dosegala med začasnim domovanjem v neprimernih kletnih prostorih pod tovarniškim upravnim poslopjem.

Še nekaj bo nova investicija omogočila Iskrašem v Žužemberku: načrtujejo namreč tudi povečanje proizvodnje večslojnih keramičnih kondenzatorjev, ko naj bi jih po letu 1990 izdelovali med 120 in 150 milijoni, to pa je dvakrat več kot zdaj. Seveda bodo večino opreme izdelali kar sami, le za 400.000 dolarjev jo bodo uvozili.

Po nekajmesečnih pripravah se je gradnja KEKO 3 začela minuli ponedeljek, 22. avgusta. Pionir kot izvajalec del se je obvezal, da bo tovarniško poslopje zgradil do konca januarja prihodnjega leta, že dva meseca pozneje pa bi morala biti celotna investicija, z izjemo nekaterih malenkosti, tudi končana. V Keramičnih kondenzatorjih so prepričani, da bo.

Ročna strojna delavnica bo z novim objektom pridobila 2000 kvadratnih metrov površin. Celotna naložba bo veljala 8 milijard dinarjev, več kot polovico tega denarja pa bo KEKO porabil za nakup opreme.

Dr

Ni razlogov za zadovoljstvo ob polletnih rezultatih Iskre

Skoraj 20% padec proizvodnje in 15% realno slabši dohodek ob praktično enakem izvozu kot v polletju preteklega leta ne omogočajo izboljšanje načrtovanega gospodarjenja s sredstvi. Ob tem pa nelikvidnost postaja resna grožnja nadaljnjemu ustavljanju poslovnega procesa.

Leto 1988 je predelovalna industrija v Jugoslaviji pričela v izredno neugodnih razmerah, v kar so jo pahnili administrativni ukrepi izvršnega sveta v jeseni 1987. Tudi resolucija za tekoče leto ni obetala nič vzpodbudnega. Temu ustrezni so doseženi poslovni rezultati jugoslovanskega gospodarstva, saj je država kot celota bila v izgubi vse leto 1987 pa tudi prvo trimesečje leta 1988. To pa seveda pomeni ob znanem jugoslovanskem gospodarskem instrumentariju pot v vsesplošno nelikvidnost gospodarstva. Temu je sledilo naglo zapiranje je posameznih jugoslovanskih tržišč, padec prodaje na domačem trgu in padec proizvodnje. Hkrati pa so nemoteno rasli vsi stroški družbene režije in cena kapitala. Cena kapitala je zaradi neustreznega obračunskega sistema še dodatno siromašila razpoložljive finančne vire gospodarstva.

Majski ukrepi so pod pritiskom MMF sicer prinesli zasuk k »tržnemu gospodarstvu«, vendar brez ustreznih programov dinamiziranja razvoja in gospodarskih tokov le še vzdržujejo stagnacijo, v katero smo zapadli.

Polletna inflacija je dosegla že vrednost 165% ob tem pa skrbno nadzorovana »ciljna inflacija« tudi že 60% (ciljna inflacija december 88/december 87 naj bi bila 95%). Ocene kažejo, da bo načrtovana ciljna inflacija presežena že v septembru, ali oktobru in bo ob koncu leta dosegla vrednost med 130% in 140% s katastrofalnim učinkom na osebno porabo delavcev.

Nekoliko ohrabrujoči so le izvozni rezultati in pričetek delovanja deviznega tržišča, vendar je dohodkovni učinek izvoza zaradi njegove še vedno skromne udeležbe v gospodarstvu in dvomljive dohodkovne uspešnosti, premajhen, da bi izvelel akumulacijo jugoslovanskega gospodarstva na tako raven, da bi postopno prišlo do umirjanja nelikvidnosti.

Ti pogoji gospodarjenja se v celoti odražajo tudi v rezultatih Iskre. Tako je Iskrina proizvodnja po podatkih Zavoda za statistiko SRS padla v prvem polletju 1988 za 19,1%, kar je izreden zaostanek za elektroindustrijo Slovenije, ki je v enakem obdobju realizirala le 9,6% padec proizvodnje. Ker je bil padec ob trimesečju 23,3% ugotavljamo, da ima proizvodnja vendarle pozitivni kvartalni trend in bo po predvidevanjih nekoliko izboljšala rezultate do konca leta, vendar prav

gotovo ne bo dosegla polletnih rezultatov elektroindustrije. Zaradi ne-negnega sproščanja in zamrzovanja cen so se OZD proti temu borile s poplavo novih proizvodov, to pa je povzročilo, da je dosedanja metoda Iskrinega spremljanja proizvodnje s stalnimi cenami postala neuporabna in podajamo pregled proizvodnje po tekočih cenah.

Tako smo v Iskri v obdobju 1. — 6. 1988 po tekočih cenah proizvedli za 624,9 mrd din blaga in storitev, kar je za 127% več kot v enakem obdobju preteklega leta. Ob upoštevanju statističnega porasta cen pa je realno manjša za 15%. Obe metodi merjenja realnega obsega proizvodnje sicer dajeta različne zaostanke, ki pa so vendarle v istem velikostnem razredu in nesporno kažeta na zaskrbljujoče razmere v proizvodnji.

Izvozili smo za 141,6 mio \$ izdelkov in od tega 114,4 mio \$ na konvertibilno področje. Celotni izvoz je realno za 3,2% manjši kot v enakem obdobju preteklega leta, konvertibilni pa je praktično na lanski ravni, saj zaostaja le za 0,4%.

Primerjava, ki upošteva le dolar-ske vrednosti iz obeh let in torej ne izloča medvalutnih sprememb, kaže bolj optimistično sliko, saj je dosežena rast izvoza 7,5% in konvertibilnega celo 14,2%. Vendar je za realno poslovno presojo nedvomno pomembnejši prvotni prikaz, ki priča o tem, da izvoza fizično nismo povečali. Izpolnitev plana izvoza je ob polletju znašala v celoti 46,7%, pri konvertibilni pa kar 52,9%, s čimer so dani pogoji, da ob večji dinamiki izvoza v drugem polletju plan dosežemo, ali celo presežemo.

Zaradi živahnjega uvoza smo v prvem polletju 1988 poslabšali pokrivanje konvertibilnega izvoza in to na 153,7 v primerjavi s 183,9% v enakem obdobju preteklega leta. Že lani ugotovljeni strukturni premik konvertibilnega izvoza v kooperacije se je nadaljeval tudi v letu 1988. V obdobju 1. — 6. 1988 je bil delež kooperacij v konvertibilnem izvozu že 53,5% v primerjavi z 42,8% v obdobju 1. — 6. 1987.

Usihanje domačega trga se močno kaže tudi v Iskrini prodaji na domačem trgu, kamor smo prodali za 455 mrd din svojih izdelkov in storitev. Realizirali smo le 38,9% postavljenega letnega plana, kar pomeni, da z nobeno večjo dinamiko prodaje ni več mogoče dohiti zamujenega. Upošteva je polletno rast drobno-prodajnih cen v

višini 165% je domača prodaja realno padla za 11%. Še slabša je menjava med DO v SOZD, ki je znašala 100,4 mrd din in je bila realno celo za četrtno manjša kot v enakem obdobju preteklega leta.

Doseženi dohodkovni rezultati so verna slika težav v prodaji. Celotni prihodek Iskre je v obdobju 1. — 6. 1988 znašal 940 mrd din, kar je le 40,2% letnega plana. Porastel je za 121,3% in je ob upoštevanju inflacije realno za 16,7% manjši kot v letu 1987. Zaradi relativno večje dohodkovne uspešnosti izvoza zaradi majske uskladitve paritet valut se je znatno povečal delež celotnega prihodka ustvarjenega na tujih trgih in to od 19,2% v obdobju 1. — 6. 1987 na 24,3% v obdobju 1. — 6. 1988. Domači trg pa je v tej primerjavi padel s 60,9% na 57,3%. Prav tako se je povečal delež tujih trgov v eksterni prodaji in to z 24,6% v polletju 1987 na 29,7% v enakem obdobju letos.

Čeprav smo v letošnjem prvem polletju pustili manj stroškov v zalogah, so materialno stroški rasli počasneje kot celotni prihodek in to za 114,8% tako, da je bil realiziran dohodek v višini 261,6 mrd din. Porastel je sicer za 129,2%, vendar je njegova realna vrednost kar za 14% manjša kot v prvem polletju preteklega leta. Napovedanega razbremenjevanja gospodarstva tudi v prvem polletju 1988 nismo realizirali, saj so dajatve iz dohodka imele v strukturi celotnega prihodka 9,7% delež, kar je skoraj za 1 odstotno točko več kot v enakem obdobju preteklega leta. V delitvi dohodka so v celoti prevladovali bruto osebni dohodki, za kar smo namenili 181,6 mrd din. Del tega povečanja pa gre na račun spremembe v davčni politiki.

Uspeli smo izdvojiti 21,9 mrd din za akumulacijo vendar le ta povsem izgine v rekordni 35,2 mrd din veliki izgubi. Neto akumulacija je tako v obdobju 1. — 6. 1988 bila negativna kar za 13,8 mrd din. To pa seveda pomeni, da smo kot sistem od srede preteklega leta v izgubi kljub večkratnim sklepom in obvezam, da na tem področju vendarle prekinemo negativne trende gospodarjenja.

Težave s sredstvi za financiranje poslovnega procesa so prisilile Iskro na »sprotno optimiranje zalog. Tako so ob polletju 1988 znašale skupne zaloge 405,1 mrd din in so glede na enako obdobje preteklega leta narasle le za 64,8% (realno so padle kar za 38%). To je seveda

omogočilo, da smo angažirali manjša poslovna sredstva v procesu.

Kljub težavam pri financiranju celotnega procesa smo investirali za 33,6 mrd din, ali 19,0% planiranih naložb v letu 1988.

Zaostreni pogoji gospodarjenja so močno vplivali tudi na politiko zaposlovanja. Število zaposlenih se je od januarja do junija zmanjšalo za 909 zaposlenih. Zmanjšalo pa se je tudi povprečno število zaposlenih v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta in to za 1,7% tako, da je v obdobju 1. — 6. 1988 bilo v Iskri v povprečju zaposlenih 35.482 delavcev.

Osebni dohodki so bili od maja dalje omejevali z interventnim zakonom, ki je predpisoval polletno stopnjo porasta. Povprečni osebni dohodek je v polletju 1988 v Iskri znašal 507.559 in je bil za 138,4% večji kot v enakem obdobju preteklega leta (zakon dovoljuje 139%). Ker je že nekaj časa poprečni osebni dohodek v Iskri pod povprečjem slovenskega, se je to razmerje v obdobju »unificirane delitve« v celoti ohranilo.

V planu 1988 smo si zastavili 6 nalog, ki naj bi postopno prispevale h konsolidaciji poslovne uspešnosti Iskre. Ne gre zanikati nekaterih uspehov pri izvajanju teh nalog.

1. Tako smo z izvozom lahko delno zadovoljni, čeprav zaenkrat še ne izkazuje realne rasti vendar dosežena realizacija plana omogoča prognozo, da bi z nekoliko večjo dinamiko izvoza v drugem polletju celo realizirali postavljeni plan.

2. Na področju kadrov smo dosegli prav vidno zmanjšanje števila zaposlenih. Od januarja do junija se je stanje zaposlenih znižalo za 909 delavcev. V povprečju smo zaposlovali za 1,7% manj ljudi. Zniževanje števila zaposlenih je v

tesni povezanosti s potrebami padajoče proizvodnje, vendar se ob tem pojavlja negativna inženirska bilanca. Iskra je zapustilo 32 inženirjev več kot pa jih je v Iskro prišlo v tem obdobju. To pa je izredno slab znak v času, ko naj bi intenzivno prestrukturirali Iskrine proizvodne programe.

3. Investicijska aktivnost je v polletju pogojena z vsesplošnim pomanjkanjem denarja. Delež naložb v celotnem prihodu je s 5,3% v obdobju 1. — 6. 1987 padel na 3,6% v obdobju 1. — 6. 1988. V glavnem pa še vedno zaključujemo naložbe iz prejšnjih let, kar kaže na staro napako, ko zelo slabo izvajamo predinvesticijske aktivnosti in nato stalno zamujamo s pričetkom del.

4. Pri gospodarjenju s sredstvi dosegamo nekatere navidezne uspehe. Tako se je polletni koeficient obračanja sredstev (preračunan na letno vrednost) povečal od 1,68 v letu 1987 na 1,88 v letu 1988. Hkrati je padla akumulativnost in to s 3,4% ob polletju 1987 na le 2,3% v lanskem obdobju letos. Zelo se je povečal tudi delež izgub v celotnem prihodu in to od 2,1% v 1. — 6. 1987 na 3,8% v obdobju 1. — 6. 1988. Kljub boljšemu obračanju sredstev se je bistveno zmanjšala rentabilnost celotnega Iskrinega poslovnega procesa, upošteva je bruto akumulacijo in to s 3,6% na le še 1,9% tako, da je praktično prepolovljena. Za primerjavo naj povečamo, da je delež obresti v uporabnih poslovnih sredstvih porasel z 10,5% v polletju 1987 na 14,8% v polletju 1988, kar pomeni, da moramo za uporabo kapitala, ki je angažiran v Iskrinem poslovnem procesu, plačati skoraj 8-krat višje obresti kot pa uspešno iztržiti za lastno reprodukcijo.

Neglede na to, kako trenutno tečejo akcije na področju novih proizvodov in celovite kakovosti, kar sta preostali nalogi leta 1988, bomo oceno podali pozneje in se znova vračamo k napovedi poslovanja do konca leta.

Likvidnost je glavni problem Iskre v drugem polletju. Kaj storiti? Jugoslovansko gospodarstvo je v izgubi in z enakimi likvidnostnimi težavami, kar se tudi vidi v višini sredstev, ki jih ima Iskra plasiranih pri kupcih. Obstaja nevarnost, da bo domača prodaja še poslabšala likvidnost Iskre. Podobno se je v Jugoslaviji dogajalo v letih 1970 — 1975, ko smo pojav vsesplošne likvidnosti reševali s kompenzacijami, oz. prehodom na naturalne oblike menjav. Ta rešitev se nam ponuja, da jo znova ponovimo.

V samem poslovnem procesu lahko pripomoremo k boljši likvidnosti z optimiranjem zalog in z zvišanjem rentabilnosti poslovanja (odpravo izgub).

Kot delna rešitev se kaže tudi izvoz, vendar ne izvoz za vsako ceno, temveč izvoz, ki bo zagotovil normalne finančne prilive. Tu pa se seveda postavlja vprašanje, ali to zmoremo in znamo.

Naloge, ki nam jih postavlja čas, ki je pred nami, so gotovo najtežje v vsej 40-letni Iskrini dobi in le od njihovega dobrega izvajanja je odvisno, če se tudi pri nas ne bo ustavljala proizvodnja tako kot v nekaterih drugih delih države.

Ta razmerja se odražajo na čedalje večji likvidnostni zagati, ki postaja še bolj očitna, če pogledamo nekatere absolutne številke. Kot vemo nov obračunski sistem del stroškov in prihodkov, ki so sicer pokriti z denarnimi tokovi, pušča ob strani in daje zato sama bilanca uspeha popačeno finančno sliko. Če strnemo vse tiste rezultate poslovanja, ki se odlikavajo tudi v finančnih tokovih, dobimo zastrašujoče rezultate. Saldirane obresti in tečajne razlike so zahtevale 108,8 mrd din, saldo kupcev in dobaviteljev je za 175,7 mrd din v škodo Iskre, nerazviti so dobili 5,2 mrd din in povečane zaloge so dodatno vezale 137,8 mrd din sredstev. Skupaj torej za 427,5 mrd din odlivov. Pri tem pa smo realizirali le 19,4 mrd din bruto akumulacije in v kalkulirali 118,4 mrd din revalorizacijskih stroškov, kot realno vrednost učinkov revalorizacije nadomeščeno v ceni proizvodov. Rezultat je 284,7 mrd din primanjkljaja sredstev, ki jih je bilo potrebno dobiti na trgu kapitala. To pomeni, da smo si morali 29% povprečno uporabljenih poslovnih sredstev v polletju 1988 dodatno izposoditi, kar je zaradi visoke cene kapitala nezadržno poglajalo spiralo padanja poslovne uspešnosti navzdol.

Neglede na to, kako trenutno tečejo akcije na področju novih proizvodov in celovite kakovosti, kar sta preostali nalogi leta 1988, bomo oceno podali pozneje in se znova vračamo k napovedi poslovanja do konca leta.

Likvidnost je glavni problem Iskre v drugem polletju. Kaj storiti? Jugoslovansko gospodarstvo je v izgubi in z enakimi likvidnostnimi težavami, kar se tudi vidi v višini sredstev, ki jih ima Iskra plasiranih pri kupcih. Obstaja nevarnost, da bo domača prodaja še poslabšala likvidnost Iskre. Podobno se je v Jugoslaviji dogajalo v letih 1970 — 1975, ko smo pojav vsesplošne likvidnosti reševali s kompenzacijami, oz. prehodom na naturalne oblike menjav. Ta rešitev se nam ponuja, da jo znova ponovimo.

V samem poslovnem procesu lahko pripomoremo k boljši likvidnosti z optimiranjem zalog in z zvišanjem rentabilnosti poslovanja (odpravo izgub).

Kot delna rešitev se kaže tudi izvoz, vendar ne izvoz za vsako ceno, temveč izvoz, ki bo zagotovil normalne finančne prilive. Tu pa se seveda postavlja vprašanje, ali to zmoremo in znamo.

Naloge, ki nam jih postavlja čas, ki je pred nami, so gotovo najtežje v vsej 40-letni Iskrini dobi in le od njihovega dobrega izvajanja je odvisno, če se tudi pri nas ne bo ustavljala proizvodnja tako kot v nekaterih drugih delih države.

Sestavil: Janko Šavli

Pogovor z Markom Batisto

Tržni informacijski center — TIN

V skupini KITS — Komericalni inženiring trženja sistemov — v Iskri Commerce se je v zadnjem času porodilo nekaj zanimivih idej, ki pričajo o nekoliko neobičajnem pristopu k trženju Iskrinih produktov na zunanjih trgih. Ena od teh idej se imenuje Tržni informacijski center (TIN), Marko Batista in Boris Ahčan pa sta poskrbela, da TIN že nekaj časa ni zgolj ideja. Ker gre za nekoliko drugačen pristop, smo prosili Marka Batista, da nam razloži, »v katerem grmu tiči zajec«.

V čem je bistvo projekta TIN?

BATISTA: Cilj projekta je snovanje tržnega informacijskega centra, ki bo sistematično iskal tržne priložnosti za velike posle na Iskri zanimivih trgih. Prava informacija pravočasno v pravih rokah pomeni za poslovneža moč. Do takih informacij pride lahko Iskra s pomočjo INO mreže, preko lokalnih partnerjev in preko tiskanih informacij. V zadnjem času se je v svetu pojavil še nov vir tovrstnih informacij: računalniške baze tržnih informacij pri informacijskih posrednikih, raztresenih po vsem svetu. Te baze so dosegljive po telefonskem oz. podatkovnem omrežju s paketnim prenosom podatkov. In prav take informacije bo TIN sistematično iskal, urejal in razdeljeval.

Torej gre za vrhunsko informacijsko tehnologijo?

BATISTA: Da. Vendar taka tehnologija ne sme biti sama sebi namen in predmet občudovanja. Zanimiva postane šele, ko daje dovolj dobre učinke, da opraviči stroške. Dosedanje delo na projektu TIN je pokazalo, da testni rezultati presegajo pričakovanja.

Treba pa je tudi povedati, da tehnike dela s tujimi bazami nismo uporabili prvi v ISKRI, saj na ta način v ISKRA INDOK iščejo bibliotечne, tehnološke in patentne informacije že kar nekaj časa.

Projekt očitno ni več v najzgodnejši fazi?

BATISTA: Projekt poganjava z Borisom že skoraj eno leto in morava reči, da nama gre kar dobro od rok. Do sedaj sva definirala cilje projekta, posnela informacijske potrebe uporabnikov, opravila detekcijo virov, pripravila računalniško, programsko in komunikacijsko opremo in izbrala najzanimivejše vire, ki jih zdaj testiramo.

(Pre)enostavno je biti novinar, če ti intervjuvanec, v tem primeru Marko Batista, odgovore kar sam napiše na računalnik.

LD

Delavci so zahtevali višje osebne dohodke in ureditev razmer

Delavci Iskre Telematike so v petek, 19. avgusta, prekinili delo in se zbrali na tovarniškem dvorišču. Povod je bila dolgotrajna negotovost glede prihodnosti delovne organizacije, olje na ogenj pa so prilili nizki osebni dohodki.

Nezadovoljstvo se je stopnjevalo že dalj časa, zato izbruh ne preseneča. Zlasti delavci iz neposredne proizvodnje ne vidijo perspektive. Desetletja naporov so vložili v DO, zdaj pa se bojijo za osnovni standard. Namesto da bi se na stara leta ponašali z

življenjskimi uspehi, so postali tehnološki presežek.

Ustavitev dela je bila spontana. Hitro se je vključil sindikat in poskrbel, da je dogajanje potekalo organizirano. Delavci so svoje pripombe predstavili pred mikrofonom. Poudarjali so, da s

tako nizkimi plačami (blizu 500 zaposlenih je dobilo po 316.000 din, mnogi pa ne dosti več) ni mogoče pokriti mesečnih stroškov oziroma dostojno živeti. Ugotavljali so, da sanacijski programi v preteklih letih niso bili uspešni. Programska kriza je vse hujša, prodaja se zmanjšuje, tako pa tudi dohodek. Očitki so zadevali tako razmere v tovarni kot v širši družbi.

Predstavniki sindikata in delavcev so opredelili šest zahtev:

- osnova najnižjega osebnega dohodka mora znašati 450.000 din in se vsak mesec povečati v skladu z rastjo življenjskih stroškov;

- v skladu s prvo točko je treba opraviti poračun za mesec julij (izplačilo do 31. 8. 1988);

- takoj in celovito informirati o podpisu nove investicije in o akumulativnih programih Iskre Telematike ter iz tega naslova zagotoviti delo in prihodnost za vse delavce DO;

- v tednu dni pregledati vsa pogodbeni dela in njih rezultate;

- takoj ukiniti vsa pogodbeni dela, kot je bilo dogovorjeno ob prehodu na stimulativno nagrajevanje pred enim letom;

- zagotoviti racionalno obnašanje in mesečni pregled stro-

škov, ki niso v zvezi s proizvodnimi stroški; poostreitev delovne discipline vseh delavcev in uporabe rent-a-car in službenih vozil;

- **opravi analizo vseh družbenih dajatev, na katere osnovi bodo izoblikovali zahteve za znižanje družbene režije (rok 31. avgust).**

V sedmi točki so podali ultimatum: »Če vodstvo teh zahtev ne more izpolniti do 31. 8. 1988, mu bomo delavci izrekli nezaupnico in zahtevali ugotavljanje osebne odgovornosti za nastalo situacijo.«

Zahteve po zvišanju najnižjega osebnega dohodka na 450.000 din so pretirane, kar je delavcem povedal tudi glavni direktor Andrej Polenec. Toliko ne dobijo niti v uspešnih kolektivih. Telematika pa se otepa z izgubami (v letošnjem prvem polletju 21 milijard din). Maso osebnih dohodkov bo predvidoma možno dvigniti le za 20 odstotkov. Razdelili naj bi jo tako, da bi 15 odstotkov uporabili za linearno povečanje in 5 odstotkov za dvig najnižjih osebnih dohodkov. Uravnilovke ni mogoče podpreti. Strokovnjaki Telematike so v primerjavi s kolegi v gospodarskem okolju že itak slabše nagrajevani. Odhodi bi povzročili hude težave, še posebej pri uresničevanju investicije v javne digitalne telefonske sisteme (o čemer smo v glasilu že pisali).

KAZIMIR MOHAR

Iskra

SOZD Iskra DSSS

Izobraževalni center

Ljubljana, Trg revolucije 3

V skladu s programom izobraževanja v Iskri in sklepom Področnega kolegija za raziskave in razvoj SOZD Iskra razpisujemo strokovno usposabljanje po programu:

6. Raziskovalno — razvojna šola v Iskri

v času:

I. tematska skupina do 26. 9. do 30. 9. 1988

II. tematska skupina od 24. 10. do 28. 10. 1988

III. tematska skupina od 14. 11. do 18. 11. 1988

V Ribnem pri Bledu

Izobraževalni program je namenjen obstoječim, predvsem pa predvidenim vodjem raziskovalno-razvojnih enot v Iskri in vodjem projektov in projektnih skupin.

Vsebina: program tvorijo izbrana poglavja iz naslednjih tematskih področij:

1. Vodenje inovacijskih procesov
2. Človeški dejavnik v razvojno raziskovalnem delu
3. Informatika v raziskovalno-razvojnem procesu

Program vsebuje posebna interdisciplinarna znanja, ki so močno naravnana na aktualna vprašanja novih zahtev sodobnega raziskovalno-razvojnega dela s končnim poudarkom na Iskrini problematiki.

Organizacija: skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost. Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na odgovornejša dela in naloge v raziskovalno-razvojni dejavnosti Iskre.

Vodja programa: dr. Jože Vugrinec

Čas in kraj: s programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli dne 26. 9. 1988 ob 9. v Hotelu Kompas v Ribnem pri Bledu.

Prijave: izpolnjene prijavnice pošljite najpozneje do 31. 8. 1988 na naslov SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XII.

Informacije lahko dobite po telefonu: 061/222-212.

Dan po izplačilu osebnih dohodkov za mesec julij so delavci Iskre Telematike za štiri ure prekinili delo. Na njihove pritožbe sta odgovarjala glavni direktor Andrej Polenec in predsednik sindikalne konference Alojz Lakner. — Foto: Dean Duboković

Kljub dobremu delu slabši rezultati

»V poslovnih rezultatih pa naj gre za četrletne bilance, bi se vedno morali zrcaliti tudi rezultati vseh ostalih kriterijev poslovanja — proizvodnje, izvoza, uvoza in prodaje, vendar žal v sedanjih razmerah v naši DO temu ni tako,« je menil na začetku našega pogovora direktor finančnega področja naše DO Industrije za električna orodja Igor Poljšak in nadaljeval: »Glede fizične kategorije smo povečali obseg proizvodnje za 24% v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, torej smo skoraj za četrtno povečali število izdelanih strojev. Tudi glede izvoza naše proizvodnje se lahko v nekem smislu pohvalimo, saj smo kar 77% celotne proizvodnje poslali v izvoz. V številkah pomeni to za kakih sedem milijonov dolarjev izvoza, kar je 50% več kot ob enakem lanskem obdobju, hkrati pa to pomeni, da smo izpolnili 46% letošnjega plana izvoza. To je vsekakor dober in pozitiven kazalec naše polletne bilance.«

Seveda ni izvoza brez uvoza. In kaj kažejo uvozne številke?

»Tudi tu moram poudariti, da smo imeli v prvem polletju letošnjega leta bistveno nižji uvoz. Tako smo uvozili za 5.300.000 dolarjev repromateriala in drugega blaga, kar predstavlja sicer 34% več kot v enakem obdobju lani, po letošnjem planu uvoza pa to pomeni 44% izpolnitve letnega plana.«

In prodaja na domačem trgu? Znano je, da zavlajo izrednega padca kupne moči prebivalstva pada prodaja nasploh, k temu pa seveda tudi veliko prispeva usihanje investicijske dejavnosti pri nas in v Jugoslaviji. Kako torej ocenjujete prodajo vaših izdelkov, ki so izrazito širokopotrošnega značaja in hkrati izpostavljeni tudi sorazmerno hudi konkurenci na jugoslovanskem in slovenskem tržišču?

»V prvem četrtnem letošnjega leta je tekla domača prodaja naših izdelkov še kar dobro in smo v tem času prodali kar za 130% več izdelkov v primerjavi z lanskim obdobjem, to pa pomeni, da smo 45% izpolnili plan domače

prodaje. Količinsko pomeni to 14% več prodanega blaga na domačem trgu. Za drugo četrtno letošnjega leta, ki skupaj s prvim tvori našo polletno bilanco pa lahko rečem, da se domači trg v tem smislu zapi- ra, vzroki za to pa so v padanju kupne moči prebivalstva in zato postaja plasma našega blaga na domačem trgu za

nas poseben problem. Pri tem bi omenil še mesec julij, ki si- cer sodi že v drugo polletje, a nam vendar nazorno kaže, kako je v bistvu zdaj z do- mačim trgom in plasmajem naših izdelkov na njem. Pri problemih prodaje pa bi še omenil, da pri tem doživljamo tudi še posebne pritiske trgov- cev glede prodajnih pogojev,

saj pričakujejo od nas praktično 90 dnevno brezobrestno kreditiranje, ker podobno po- čne tudi naša konkurenca. Glede prodaje pa bi še pose- bej poudaril, da bi jo zagotovo povečalo dejstvo, če bi se začeli boljši časi za naše gradbeništvo, ki se prav tako, kot je znano, otepa z velikan- skimi težavami.«

Zadnje čase je postal v našem celotnem gospodarstvu problem vseh proble- mōv vprašanje likvidnosti. Seveda je to vprašanje ena- ko pereče tudi za vas?

»Res je, kajti likvidnost se je izredno poslabšala. V naši de- lovni organizaciji, za katero velja, da ima slabo strukturo virov sredstev pa je bil ta pro- blem še posebno prisoten. V tem obdobju so se nam delno povečale zaloge, problema- tične so terjatve na nekaterih tujih trgih. Vse to je bilo po- trebno pokrivati z novimi kra- tkoročnimi viri. V iz meseca v mesec spreminjajočem in za- to nepredvidljivem sistemu obrestovanja pa to pomeni dodaten velik negativni vpliv na uspeh poslovanja.«

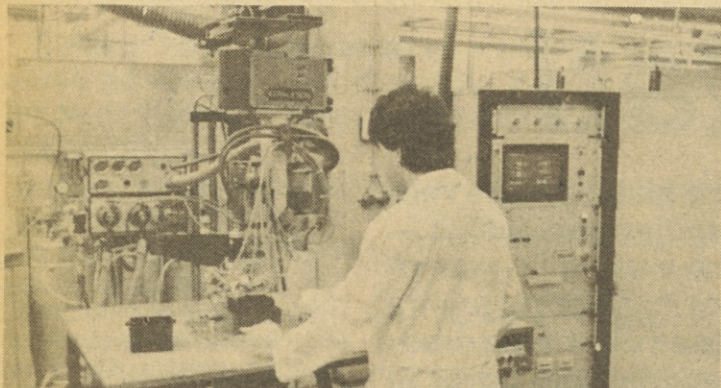
In kako bi za konec naji- nega pogovora ocenili le- tošnje polletno bilanco vaše tovarne?

»Kot sem že omenil, smo v prvem polletju kljub nekaterim pozitivnim dosežkom v neka- terih kategorijah poslovanja, dosegli slab poslovni izid. Do- seženi čisti dohodek je omo- gočil pokritje izplačanih ose- bnih dohodkov in oblikovanje rezervnega sklada, medtem ko za ostalo ni ostalo ničesar.

To dejstvo bo v drugem pol- letju vsekakor terjalo velike napore in številne ukrepe, da bomo lahko poslovno leto 1988 uspešno zaključili,« je končal razgovor Igor Poljšak.

D. Ž.

Začarani krog nelikvidnosti

Brez sodobne opreme bomo težko zaposlovali mlade strokovnjake

V Iskri Kibernetiki v teh dneh ocenjujemo polletne dosežke dela in gospodarjenja. Kljub izredno težkim gospodarskim razmeram smo v Iskri Kibernetiki prvo polovico leta zaključili brez izgube.

Na vseh sestankih potekajo obnavne doseženih polletnih rezultatov gospodarjenja in razprave o tem, kaj storiti, kako se čim bolj prilagoditi novim razmeram, ki seveda ne prinašajo nič dobrega. Predvsem gre za produktivno zaposlovanje, za čim hitrejši umik zgorešenih razvojnih projektov in nedonosnih izdelkov, za izterjavo plačil na domačem in tujem trgu, zmanjševanje stroškov in skrbno načrtovanje naložb. Pomembna so

tudi iskanja boljše organiziranosti kolektiva.

Prodaja upada

Položaj na trgu spet zbujajo skrbljenost. Na domačem trgu smo v prvih šestih mesecih prodali za 93 milijard dinarjev izdelkov, kar predstavlja le 44,2 odstotka letnega plana. Obseg prodaje se zmanjšuje in znova se kopičijo zaloge gotovih izdelkov, predvsem v TOZD Ins-

XXI. Tehniška konferenca DIS-MONT '88

Elnos, ki je v sestavi Metalelektro in SOZD Agrovojvodina, redno organizira strokovna in poslovna posvetovanja. Letošnjega enodnevnega posvetovanja 17. junija v Beogradu se je udeležilo približno 350 delovnih organizacij iz vse Jugoslavije. Na njem so se montažerji, projektanti, investitorji, vzdrževalci in nabavne službe seznanili z

lkov. Zato je bilo tudi XXI. posvetovanje usmerjeno v novosti elektrotehnike.

Po uvodnih pozdravnih govorih vodilnih iz Agrovojvodine in delovnih organizacij so se vrstila strokovna predavanja.

Elektrovodina iz Maribora je predstavila najnovejše dosežke na po-

dročju svetil in pribora. Industrija kablov Moše Pijade iz Svetožareva je prikazala sodobne energetske kable, predvsem za optični prenos signala. Minel iz Ripne je predstavil sodobne sisteme in elemente za prenapetostno zaščito in kompenzacijo jalove moči.

Tudi Iskra se je na posvetovanje dobro pripravila. Tone Dobrota iz Avtomatike je prikazal program časovnih relejev, Ratko Jovanović pa je predstavil Iskrine požarnovarnostne sisteme od projektiranja do montaže in vzdrževanja.

Dobro je bila zastopana tudi Prodaja Kibernetike, saj je s štirimi referati prikazala celotni prodajni program Iskre Kibernetike. Z uvodnim govorom in video filmi je direktor prodaje upravljalnih sistemov Danijel Langus predstavil vlogo Iskre doma in v svetu. Prikazal je tudi sodobne kibernetične sisteme za potrebe agroživilstva, energetike, industrije in ekologije, ki so sad razvoja, proizvodnje in projektiranja v Iskri Kibernetiki.

Nazoren pregled programa nizkonapetostne stikalne tehnike, predvsem nove kontaktorske vrste, je pripravil Janez Kaltenekar, direktor prodaje krmilj. Poleg demons-

tracije kontaktorjev KŇN je v referatu prikazal skladnost Iskrinih kontaktorjev z mednarodnimi standardi in univerzalnost nove kontaktorske vrste.

Pregled proizvodno-prodajnega programa merilne tehnike iz Tovarne merilnih instrumentov Otoče, Inženiringa in DO Elektronika Horjul je pripravil Franc Kamenik, vodja prodaje merilne tehnike TPJ. Predstavil je sodobne merilne metode ter uporabo Iskrine industrijske in laboratorijske merilne opreme. Področje tehnike vodenja energije je predstavil Franc Ogrin, vodja prodaje tehnike vodenja energije TPJ. V prvem delu referata je predstavil proizvodni program najnovejših števec električne energije, sprejemnikov MTK in stikalnih ur; v drugem delu pa sodobne sisteme za precizijsko merjenje električne energije z registracijo podatkov.

Udeleženci posvetovanja so menili, da so takšna posvetovanja nujno potrebna, predvsem v sedanjih razmerah, ko moramo s sodobnimi tehničnimi rešitvami racionalno izrabiti že tako omejena investicijska sredstva.

F. Kamenik

Delovno predsedstvo: Mladen Bošnjaković — Agrovojvodina, Pero Stanadev — GIK Banat Zrenjanin in Franc Kamenik — Iskra Kibernetika, (od desne proti levi).

najnovejšimi dosežki tehnike.

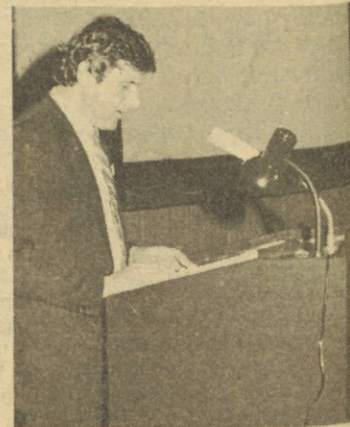
Agrovojvodina s sedežem v Novem Sadu je Iskrin največji poslovni partner v AP Vojvodini. V SOZD je devet delovnih organizacij in dvaindvajset temeljnih organizacij združenega dela. Agrovojvodina je prometna organizacija s približno 6.000 zaposlenimi in s 135 milijardami bruto prodaje na jugoslovanskem trgu. Osnovna dejavnost je promet s kmetijsko-prehrabnimi in industrijskimi izdelki, črna in barvna metalurgija, kmetijska in gradbena mehanizacija, ladjedelništvo, elektrotehnični in kemijski izdelki, birotehnika in motorna vozila. Iskrine izdelke zastopa DO Metalelektro, ki je specializirana za distribucijo elektrotehničnih izde-

Direktor Danijel Langus

Direktor Janez Kaltenekar

Franc Ogrin

trumenti Otoče. Celotne zaloge v Kibernetiki so se po 31. 12. 1987 povečale kar za 67 odstotkov oziroma za 22 milijard in znašajo že 55 milijard dinarjev. Pretežni del zalog imamo v repromaterialu, nedokončani proizvodnji, nekaj pa tudi v gotovih izdelkih in trgovskem blagu.

Tudi v prihodnje lahko pričakujemo težave pri zagotavljanju sredstev za osebne dohodke, kot se je zgodilo že v prejšnjih mesecih. Podobno kot nekatere druge OZD v občini ima tudi Iskra Kibernetika velike težave, saj tudi bančna likvidnost ni ravno sijoča.

Na poslovni rezultat so ugodno vplivali sprejeti ukrepi v cenovni politiki in na področju zunanje-trgovinske menjave. Med negativnimi ukrepi pa naj omenimo uvedbo realne obrestne mere. Iskra Kibernetika ima le 18% lastnih sredstev, zato smo v prvi polovici leta odšteli za obresti 15,9 milijarde dinarjev, kar pomeni kar 67% sredstev za osebne dohodke. Nižje so tudi izvozne spodbude, strožja je tudi posojilna politika poslovnih bank. Omejena so tudi sredstva za osebne dohodke, ki jih lahko povečujemo le v okviru načrtovane stopnje inflacije.

Kljub neugodnim razmeram in izredno kritični likvidnosti smo vse

sile usmerili v izpolnjevanje proizvodnih in izvoznih načrtov. Izpolnili smo le 92,3% proizvodnega plana. Spodbudno pa je preseganje izvoznega načrta, saj smo iztržili 18,7 milijona USD, kar je 28% več kot v enakem obdobju lani.

Manj zadovoljni pa smo z dohodkovnimi rezultati na domačem in tujem trgu. Ustvarili smo 40 milijard dinarjev dohodka, za sklade je ostala le dobra milijarda. Akumulacije smo ustvarili le 793 milijonov dinarjev, kar je 0,59% celotnega prihodka oziroma 1,96% dohodka. Kritičen je predvsem položaj v TOZD Razvojno-tehnološki center, kjer so rezultati slabši verjetno zaradi težav in napak v novi proizvodnji elektronskih podsestavov.

Prizadevanja za boljše poslovanje

Ukrepi ZIS zahtevajo nenehno prilagajanje spremembam zakonodaje. Če naj navedeni ukrepi pomenijo začetek uvajanja tržnega gospodarstva, pomenijo za nas hitro prilagajanje in proizvodnjo izdelkov, ki prinašajo ostanek dohodka — dobiček, ter hitrejšo uvajanje zanimivih izdelkov. Potrebno je tudi prilagajanje obsega in razporeditve delovne sile.

Naša prizadevanja bi morala biti usmerjena v:

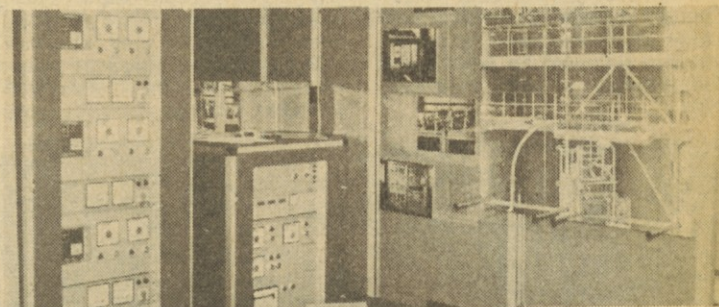
- krepitev tržnih funkcij
- zagotavljanje kakovosti
- racionalno zaposlovanje
- varčevanje na vseh področjih
- hitrejšo uvajanje nove organiziranosti
- hitrejšo realizacijo investicijskih načrtov.

Zaposlovanju bomo namenili ustrezno pozornost, saj so minili časi, ko smo lahko zaposlovali ljudi brez omejitev. Iskali bomo predvsem delavce z visoko in višjo izobrazbo. Precej si obetamo od naših štipen-

distov na višjih in visokih šolah. Pomemben delež pri izboljševanju kadrovske strukture ima tudi izobraževanje ob delu, ki ga moramo ustrezno spodbujati.

Kakovost dela je odvisna od vsakega posameznika, kajti v njej se združujejo strokovno znanje, pridnost, vestnost in predvsem delovna zavzetost. Dobrih rezultatov ne bo, če bomo imeli razumevanje za slabo delo. Še veliko stvari je, ki jih je mogoče opravljati drugače, bolje, hitreje, ceneje...

Besedilo in foto:
Alojz Boc

Hitreje moramo uvajati donosne izdelke in profesionalne sisteme

Delavec je vse bolj nemočen v poplavi raznih podražitev

Delovna sredstva so že zastarela

Odbor za gradnjo planinske postojanke Iskra na Jakobu

razpisuje
prosto mesto

oskrbnika

na Jakobu

Planinska postojanka Iskra na Jakobu, ki bo delovala v okviru in po predpisih Planinske organizacije Slovenije, je namenjena popoldnevni ali dnevni rekreaciji delavcev Iskre, njihovih družin in ostalih ljubiteljev planin in narave.

Oskrbnik kože bi moral zagotavljati hladna jedila, enolončnice ter tople in hladne napitke.

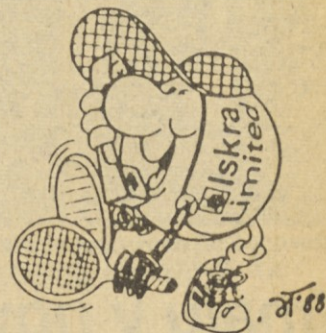
Postojanka naj bi bila v poletni sezoni odprta vse dni (razen ponedeljka), izven sezone pa ob sobotah in nedeljah ter prazničnih dneh.

Prednost pri izbiri ima družinski par in kandidati, ki zagotavljajo dogovor oz. donos hrane in pijače.

Vse informacije o postojanki lahko dobite pri predsedniku odbora B. Filipoviču, Iskra Kibernetika Kranj, telefon 24351, int. 26-46.

Prijave s podatki o dosedanjem delu oddajte do 31. avgusta t.l. na naslov: Iskra Kibernetika Kranj, kadrovska služba.

TENISKRA '88

Tenisači kranjskih delovnih organizacij Iskre organizirajo 10. in 11. septembra 1988 10. tradicionalno prvenstvo posameznikov v tenisu TENISKRA '88

Pričetek tekmovanja bo 10. septembra ob 9. uri na igrišču TK Triglav v Kranju.

PROPOZICIJE TEKMOVANJA

- Na prvenstvu lahko nastopijo delavci iz vseh delovnih organizacij v SOZD Iskra.
- Tekmovanje bo potekalo po pravilih Teniške zveze Jugoslavije.
- V 1. in 2. kolu se igra podaljšani niz; v nadaljevanju tekmovanja pa na dva dobljena niza.
- Tekmovalci bodo igrali z žogami ISKRA Limited.

KATEGORIJE

Moški

- A — do 35 let (roj. 1953 in mlajši);
 - B — od 35 do 45 let (roj. 1952 — 1943);
 - C — nad 45 let (roj. 1942 in starejši);
- Tolažilna skupina (oblikuje se po prvem kolu).

Ženske

- brez starostne omejitve

PRIZNANJA: štirje prvouvrščeni igralci v vsaki kategoriji bodo prejeli priznanja.

PRIJAVE: prijave zbira do 8. septembra Rajko Kožar, tel. (064) 22-221, interna 29-52. Ob prijavi boste dobili vse dodatne informacije. Prijavnina je 4.000 dinarjev, nakažite jo na žiro račun: 51500-678-96396 Konferenca OO Zveze sindikatov Iskre Kibernetike Kranj.

Pokrovitelj karavle Ajševica

Naši graničarji, ki varujejo okrog tri tisoč kilometrov kopenskih meja (z Italijo 202, Avstrijo 324, Madžarsko 623, Romunijo 557, Bolgarijo 536, Grčijo 262, Albanijo 465 kilometrov) in dva tisoč kilometrov morskih meja, so praznovali minuli ponedeljek, 15. avgusta svoj praznik, dan graničarjev. Na vseh karavlah je bilo slavnostno, povsod so se zvrstile prijetne proslave, ki so se jih udeležili tudi »civilisti«, predstavniki obmejnih krajevnih skupnosti, družbeno-političnih organizacij in skupnosti ter predstavniki pokroviteljev — delovnih kolektivov.

Osrednja slavnost v novogoriški občini je bila v bližini Nove Gorice, v karavli na Ajševici. Nad tem prijaznim domovanjem varuhov naših meja ima patronat tudi kolektiv novogoriške Iskre Avtoelektrike, zato so se priložnostnega slavlja ob prazniku udeležili tudi predstavniki te delovne organizacije, v delegaciji pa so seveda prevladovali mladi.

V pozdravnih in drugih govorih, ki so sledili v času proslave je prevladovalo spoznanje o globokih vezeh prijateljstva med pripadniki JLA in prebivalci mladega mesta ob Soči. Vabljeni na proslavo smo poslušali tudi več »naredb«, med

katerimi je bila gotovo najbolj odmevna tista, ki se je začela z besedami: »Sa sedam dana nagradnog odsustva se nagrađuju sledeći vojnici...«

Nagradni dopust so si vsekakor zaslužili, o čemer najzgovorneje pove podatek, da so letos graničarji samo na slovenski meji preprečili ilegalni prehod meje okrog tisoč prestopnikom najrazličnejših narodnosti, med temi pa je bilo kar okrog 330 slovenskih državljanov.

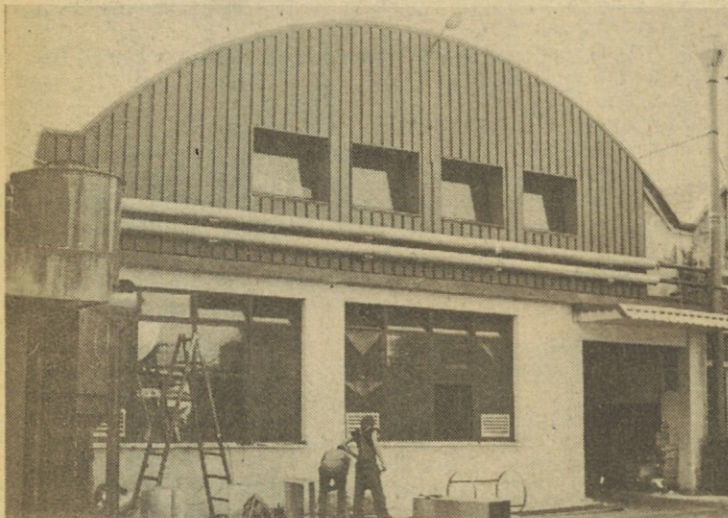
V sproščenejšem delu obeležja praznika se je prijateljstvo še bolj utrjevalo, seveda pa ni šlo brez odličnega vojaškega pasulja.

M. R.

S slavnosti ob dnevu graničarjev na karavli v bližini Nove Gorice

Kmalu v novi preobleki

Če bi ocenjevali izgled proizvodnih hal v novogoriški Iskri Avtoelektriki, bi gotovo dobila najnižjo oceno hala tovarne velikih zaganjalnikov, ki je sicer med najstarejšimi objekti v tem kompleksu. Poslej pa bo drugače, saj počasi, toda vztrajno dobiva novo preobleko (fasado) v značilni Iskrini modri barvi. (M. R.)

Spet poplave

Niti leto dni ni minilo od katastrofalnih poplav na Goriškem (bile so s 6. na 7. oktober lani), ko se je v nedeljo 21. avgusta v dopoldanskih urah nebo nad Novo Gorico in okolico znova grozeče zaprl, iz temnih oblakov pa se je vili v kratkem času ogromna količina dežja, ki ga slaba kanalizacija ni uspela pogoltniti. Na vso srečo tokrat ni bilo tako kot lanskega oktobra, kljub temu pa je škoda precejšnja, predvsem v številnih pritličnih stanovanjih, poslovnih prostorih, kletah in garažah.

V izobraževalnem centru Iskre Delte v Novi Gorici so nam povedali, da so imeli tudi tokrat v kletnih prostorih kar precej vode. V tem trenutku, ko to poročamo (ponedeljek, 22. avgusta) nastala škoda sicer še ni znana, gotovo pa bo po čeprav le namočen parket. (In le želeli je, da bi ostalo samo pri tem.)

V delovnih prostorih in proizvodnih halah Iskre Avtoelektrike v Šempetru je tudi bilo več manjših in večjih »jezerc«, ki pa na srečo niso pustila vidnejših posledic. Huje je bilo v spodnjih prostorih šempetrske bolnišnice, v naselju Mlinske ulice, v novogoriškem kulturnem domu, banki, trgovski hiši, itd.

M. R.

Zahvala za pomoč

V naše novogoriško uredništvo je prišlo nadvse iskreno, predvsem pa zahvalno pismo, pod katerim je bil podpisan nekdanji sodelavec Iskre Avtoelektrike **Jurij Mozetič**. Žal je moral po 27 letih plodnega dela zapustiti kolektiv, saj ga je srlla bolezen do take mere, da ni več sposoben opravljati dela, ki ga je imel tako rad. In da bi bila nesreča še večja, bolezen nekdanjega sodelavca je take narave, da mora biti celo po 15 ur dnevno priključen na dihalni aparat, katerega nakup so z zbiralno akcijo omogočili novogoriški in tolimski Iskraši. S prostovoljno akcijo so zbrali skoraj petsto starih milijonov (o tem smo poročali v prvi podopustniški številki našega glasila), za kar se Jurij Mozetič najiskrenejše zahvaljuje. Takole piše v pismu:

Drage sodelavke in sodelavci!

Nimam besed, s katerimi bi se zahvalil vsem Iskrašem iz Šempetra pri Novi Gorici ter zaposlenim iz TOZDAET Tolmin, saj ste mi ob moji bolezni izkazali tako veliko mero solidarnosti in zbrali sredstva za nabavo dihalnega aparata, na katerega sem doživljenjsko vezan. Globoko se zavedam vašega plemenitega dejanja, polne mere razumevanja in velike humanosti do sodelavca. Kaj mi dihalni aparat pomeni, je težko povedati — skratka, predstavlja mi nujno vez z življenjem, dihanje in gibanje v domačem okolju, saj bi bil v nasprotnem primeru prisiljen na hospitalizacijo.

Iz srca se toplo zahvaljujem vsem skupaj za zbrana sredstva, za organizacijo zbiralne akcije ter vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k temu, da sedaj imam dihalni aparat, in da ob vsakem trenutku vem, da ste mi ga podarili vi — moje sodelavke in sodelavci.

Še enkrat najlepša hvala vsem skupaj z željo, da bi tudi v bodoče dosegali velike delovne uspehe.

Hvala za pisemce Jurij, hvala za lepe želje po delovnih uspehih, ki jih v enaki vni vracamo v upanju, da bi ti poklonjeni aparat lajšal bolečino in, da bi končno le prišel čas polne ozdravitve.

M. R.

Disneyland na Madžarskem

Na Madžarskem so ustanovili koncern Walta Disneya, ki bo v Pusti zgradil zabavišni prostor po zgledu ameriškega v Kaliforniji. Predsednik madžarske vlade Karoly Grosz je potrdil to novico po obisku v Kaliforniji. Vodilni ljudje ameriškega zabavišča bodo v kratkem pripotovali v Budimpešto na pogajanja. Madžarski predsednik bi namreč rad pritegnil v državo zahodni kapital, pri tem pa se mu zdi zabavišče za turiste najprivlačnejše. Lani je prišlo na Madžarsko 19 milijonov turistov, od tega sedem milijonov z zahoda (primerjajmo katastrofalne podatke za Jugoslavijo, pri čemer pa se Madžarska ne ponaša s sinjim Jadranom!). Prvi Disneyland zunaj ZDA so odprli blizu Tokia leta 1983. To zabavišče privlači letno deset milijonov turistov. Tudi v bližini Pariza je nastaja ta čas zabavišni prostor ameriškega podjetja.

Jedrska centrala

Edina avstrijska jedrska centrala v Zwentendorfu, ki so jo zgradili pred desetimi leti, ne bo nikoli obratovala. Avstrijci so se ji namreč odpovedali na vsedržav-

nem referendumu. Sedaj razmišljajo, kako bi ta neslavni objekt vendarle nekako izkoristili. Koroški gradbenik Robert Rogner predlaga, da bi Zwentendorf spremenili v park, imenovan History-Land. V okolici bi uredili zelenice s svetilnicami, na strehi pa bi zasadili drevesa. S pomočjo animatorjev, oblečenih v pristna oblačila, bi si obiskovalci lahko ogledali stotisočletni razvoj človeštva, med ostalim rimske naselbine, galske vasi, viteški grad itd. Vse skupaj, z zidavo novih objektov, bi veljalo 210 milijonov DEM. Dežela Nizija Avstrijska in občina Zwentendorf, ki se nadejata novih delovnih mest, predvsem pa priliva turistov, sta navdušeni nad projektom, manj pa nad finančno soudeležbo. Zanimivo je, da bi stroški rušenja jedrske centrale znašali skoraj prav toliko, kot načrtovana preureditev.

Sovjetski otroški časopis

Miša se imenuje sovjetski mesečnik za otroke, ki ga tiskajo v tiskarni Pravde in izhaja tudi v šestih evropskih državah. Kljub strogemu socialističnem videzu je zelo priljubljen na zahodu. Na 40 straneh se vrstijo šaljivi sestavki in pripovedke iz tajge. Ideološko

je Miša časopis brez meja. Tako nastopa v njem Jimmy kot cestni delavec iz Kalifornije poleg sovjetskega čarodeja Georgija Kuprijanova. Mimo pravljič iz Peruja in Kube je objavljen tudi intervju s kozmonavtko Svetlano Savicka-

jo. Starejši bralci najdejo mnogo zanimivosti na športni strani, kjer so objavljeni tudi šahovski problemi.

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

Popravek

V zadnji številki Iskre smo v oglasu »Za večjo slišnost Radia študent, za mobilni studio« zapisali napačno številko žiro računa. Zato danes ponavljamo oglas s pravo številko.

Za večjo slišnost Radia študent, za mobilni studio

Sodelavke, sodelavci!

V tem trenutku teče velika akcija za večjo slišnost najbolj poslušane radijske postaje v Ljubljani — Radia študent. Radio študent že razpolaga z Iskrino ponudbo za opremo Mobilnega studia.

Poziv velja vsaki sodelavki in sodelavcu Iskre, ki bi želel(a) prispevati simbolično vsoto (recimo vrednost kavice ali piva) za nakup najnujnejše opreme, ki bi jo Iskra podarila Radiu študent!

V vsakem našem kolektivu si organizirajmo zbiralno akcijo! Ker nas je skupaj približno 35000, bomo zlahka zbrali predračunski znesek kakih 7.500.000.— Ndin.

Do 20. septembra 88 naj vsak kolektiv zbrano vsoto nakaže na žiro račun RŠ 50101-603-50870 s šifro SIMPLEKSNE ZVEZE.

O uspehu akcije bodo (bomo) vsi obveščeni koncem septembra v našem glasilu.

Valentin Zor

Iskra

ISKRA Antene, p.o. Industrija anten in elektronskih naprav Vrhnika, Idrijska 42

samo še do 31. avgusta

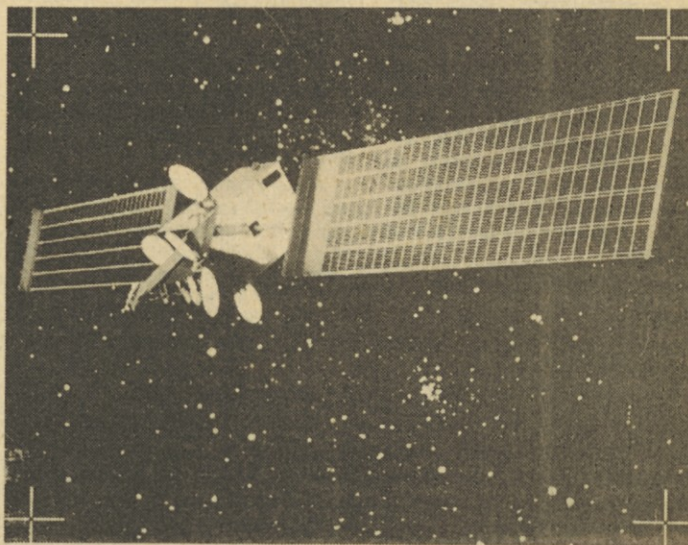
15% POPUST

Komplet za sprejem satelitskih programov

cena: 4.175.710 din

s popustom: 3.549.353 din

in ostali proizvodni program
(RA, TV avto antene in pribor).

Prodaja v industrijski prodajalni na Vrhniki, Idrijska 42.

Informacije po telefonu (061) 752-937, 752-616.

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik
Vladimir Logar

Beseda ob 30-letnici nove Jugoslavije

Znano je, da so problemi vodenja velikih gospodarskih sistemov dokaj podobni problemom vodenja in usmerjanja narodnega gospodarstva kot celote in tudi vodenja in usmerjanja družbe kot celote. Kakšni problemi po vašem mnenju nastajajo pri vodenju velikih gospodarskih sistemov?

»Kar zadeva oblikovne večjih poslovnih sistemov nastopa vrsta problemov. Ovire hitrejšega formiranja velikih sistemov lahko iščemo v dveh smereh, in sicer: nepravilnost subjektivnih dejavnikov po eni in nezadostna zakonodaja, ki bi morala zakonsko regulirati formiranje raznih oblik sestavljenih organizacij, po drugi strani. Delovne sestavljene organizacije seveda prepočasno organiziramo po ustavnih načelih, iz katerih izhaja, da mora združeno delo združevati delo in sredstva in dohodek vseh delovnih organizacij. Posvetovanja na različnih nivojih, ki so bila v zadnjem času, so pokazala določene slabosti pri učinkovitosti in usposobljenosti oblikovanja sestavljenih OZD. Združen dohodek vseh delovnih organizacij bi bil tisti faktor, ki bi trajneje povezoval delovne organizacije znotraj sestavljene organizacije. Ne gre za to, da se formirajo mikro podjetja, temveč učinkovite TOZD, ki združujejo dohodek na osnovi čvrstih srednjeročnih planov znotraj internih bančnih institucij, pri čemer morajo delavci imeti vsak čas vpliv in kontrolo nad razporejanjem teh sredstev. Precej nejasnosti je tudi na relaciji proizvodnja — trgovina, s čemer pa se bo s predvidenimi novimi zakoni o združenem delu — Zakon o planiranju, Zakon o bankah — dalo več jasnosti v teh odnosih.«

Morda bi poskušali vzporediti

odločanje v gospodarski organizaciji in odločanje v skupščini?

»V TOZD se odloča o konkretnem poslovnem problemu in samoupravni organiziranosti na vseh nivojih; v njej delavci sprejemajo poslovno politiko, razvojne plane in poslovno organiziranost. Naloga poslovnih organov pa je, da izvajajo politiko, ki so jo samoupravni organi sprejeli.

Republiška in zvezna skupščina temelji na delegatskih sistemih. Odločitve sprejema na nivojih posameznih skupščin, na osnovi stališč delegatov združenega dela, občinskih skupščin in družbeno-političnega zbora. Tako je v republiški skupščini — v zvezni skupščini pa vse odločitve sprejemajo na nivoju zveznega zbora in zbora republik in pokrajin. Seveda republiška in zvezna skupščina sprejema elemente gospodarskih sistemov in poslovne politike in skrbi za tiste zadeve, za katere sta po Ustavi pooblaščenca. Pri tem prihajajo do izraza stališča združenega dela, zlasti v pogledu srednjeročnega razvoja, kjer se ugotavlja, da marsikateri cilji, ki so bili postavljeni v srednjeročnih in letnih planih, razvojnih ne uresničujejo. Iz tega razloga je zelo pomembno, da delegati, ki prihajajo iz organizacij združenega dela dovolj odločno postavijo svoje zahteve po doslednem izvajanju vseh ukrepov, ki so postavljeni v republiški in zvezni skupščini. Osnovni problem našega družbeno-političnega razvoja je trenutno stabilizacija našega gospodarstva, pri čemer ima združeno delo odločujoči pomen, saj brez večje produktivnosti dela, boljše organizirane proizvodnje, brez hitrega uvajanja moderne tehnike in tehnologije v delovne procese, ne bo mogoče doseči teh ciljev, ki jih danes družba postavlja. Po drugi strani pa brez sočasnega uvajanja ekonomskega sistema in ekonomske politike, ki mora stimulirati bolj napredno, učinkovitejšo gospodarstvo, tudi ne bomo dosegali postavljenih ciljev. Torej: dejavnost mora biti usmerjena v osnovne proizvodne celice kot tudi v učinkovite ukrepe družbe.«

Praznujemo 30-letnico naše osvoboditve. Nehote nam misli ob tem zaobsegajo ves čas na² zaj, vsa leta razvoja, od začetka do danes. Pri tem se nam ponujata paraleli razvoja: celotna naša družbena skupnost po eni strani in Iskra kot delovna organizacija po drugi strani. Razvojne značilnosti obeh so si podobne, če pomislimo na graditev socialističnih samoupravnih odnosov, gospodarsko rast navznoter in vse močnejše afirmiranje navzven, tudi v mednarodnem merilu. Kako bi, ob 30-letnici uspešnega razvoja, tako družbe kot celote kot ZP Iskra, ovrednotili ti paraleli do sedaj in kako bi nam ob tej obletnici mogli orisati vizijo prihodnjega razvoja v smislu teh dveh paralel, oziroma, kako ste vi sami doživljali ti dve paraleli in kako čutite prihodnost vi?

»V 30 letih ugotavljamo ogromen razvoj našega gospodarstva, ugo-

taujemo, da je industrija dosegla 10-kratno vrednost pri nas in, da se je ravno naša industrijska veja — elektroindustrija — povzpela iz nepomembnega obsega pred in po vojni na drugo do tretje mesto industrijskih vej pri nas. Prav gotovo je elektroindustrija bila v tem obdobju ena najbolj propulzivnih vej pri nas. Da pa se je naša industrija razvijala v takem tempu in kvaliteti, prav gotovo lahko iščemo vzrok v našem samoupravnem socializmu, ki je sprožil izreden polet celotne naše družbe. Menim, da naš samoupravi socializem postaja vse bolj zanimiv tudi za zunanji svet, tudi v industrijsko razvitih državah v raznih oblikah iščejo oblike sode-

lovanja neposrednih proizvajalcev pri upravljanju proizvodnje in celotnega poslovanja.

Zame je to prav gotovo — ker že dalj časa sodelujem v elektroindustriji — velikega pomena in sodim, da bo Iskra, kot tudi celotna elektroindustrija, tudi v prihodnje ostala eden osnovnih nosilcev gospodarskega razvoja pri nas. Doživljamo znanstvenotehnično revolucijo na področju elektronike in kemije, kar bo dalo neslutene horizonte razvoju proizvodnih sil celotne naše družbe. Iskra s svojim umskim in tehnično tehnološkim potencialom lahko odigra pri tem izredno pomembno vlogo.«

POSEBNA UGODNOST ZA ISKRAŠE

Iskra Videomatika je pripravila za člane kolektiva Iskre ugoden nakup svojih izdelkov.

Televizijske sprejemnike in brivnike vam nudi s

25% popusta

Maloprodajna cena s promet- nim davkom	cena s popustom	prihranek din
Barvni televizijski sprejemnik TV 8456 CATV s popolnim daljinskim upravljanjem, ekran 56 cm	2.038.770.— 1.529.000.—	509.770.—
Barvni televizijski sprejemnik TV 8256 CATV brez daljinskega upravljanja, ekran 56 cm	1.834.650.— 1.375.900.—	458.750.—
Črnobeli prenosni televizijski sprejemnik TV 5344, ekran 44 cm	617.220.— 462.900.—	154.320.—
Črnobeli prenosni televizijski sprejemnik TV 5331, ekran 31 cm	494.505.— 370.800.—	123.705.—
Brivnik Braun MICRON	106.029.— 79.500.—	26.529.—
Brivnik Braun MICRON L	122.627.— 91.970.—	30.657.—
Brivnik Braun UNIVERZAL 3512	278.948.— 209.200.—	69.748.—
Brivnik Braun LINEAR 235	183.915.— 137.900.—	46.015.—
Brivnik Braun LADY E 2	124.355.— 93.200.—	31.155.—
Brivnik Braun LADY E 5	183.915.— 137.900.—	46.015.—

Nakup izdelkov je v tovarniški prodajalni — Iskra Videomatika, Andreja Bitenca 68, Ljubljana, vsak dan razen sobote od 7. — 13.

Plačilo kupnine je v celoti ob prevzemu blaga v tovarniški prodajalni.

Informacije dobite na telefonu: (061) 51-167.

IZKORISTITE UGODNO PRILOŽNOST!

Iskra Elementi

Dušan Dolničar je odšel v pokoj

Ob odhodu v pokoj so se od svojega dolgoletnega direktorja Dušana Dolničarja poslovili tudi na slavnostni seji delavskega sveta Tovarne Feritov.

»Sedaj, ko zaključujete svoje uspešno in dolgoletno delo v naši tovarni, se od vas poslavljamo bogatejši za marsikatero življenjsko izkušnjo. S svojo delavnostjo, požrtvovalnostjo, osebno poštenostjo in z veliko količino energije, ki ste jo nesebično porabljali za boljše rezultate in razvoj tovarne, ste nam vsem dajali zgled, ki pa ga je težko slediti. Vaša neizčrpana energija in zagnanost sta v veliki meri pripomogli k uspešnemu poslovanju tovarne in k izpeljavi vse večjih projektov, pa naj bodo to investicije, sanacijski programi ali uvedba novega programa.

S čvrstim prepričanjem v svoj »PRAV« ste nas marsikdaj tudi proti naši volji z močjo argumenta, kadar

pa je bilo potrebno tudi z argumentom moči, prepričali v pravilnost posameznih odločitev, ki jih je bilo treba pozneje dosledno izvajati.«

To je le nekaj misli, izrečenih na slavnostni seji delavskega sveta Feritov ob odhodu dolgoletnega direktorja tovarne Dušana Dolničarja v pokoj. To slavlje pa ni bilo edino slovo od človeka, ki je dal Iskri, predvsem pa Feritom, dobri dve desetletji življenja, ves ta čas pa je bil tudi direktor tovarne. Najvišje priznanje za njegov prispevek je nedvomno Nagrada Iskre, ki jo je Dušan Dolničar prejel na slavlju ob dnevu borca — dnevu Iskre na Soriški planini.

Dr

Od Dušana Dolničarja se je na slavnostni seji DS Feritov nadvse pristrčno poslovil tudi novi direktor tovarne Marko Živec.

Tradicionalno vsakoletno srečanje upokojencev

»Želo bi pogrešala, če nas upokojencev zaradi česarkoli v prihodnje ne bi več povabili na tradicionalna srečanja. Veste, komaj čakamo, da bo spet leto naokoli. Vsaj enkrat na leto se lahko vidimo in pogovorimo tudi s tistimi našimi nekdanjimi sodelavci, ki stanujejo bolj daleč,« se je med pogostitvijo v Feritih v Stegnah razgovorila ena izmed udeleženk vsakoletnega srečanja upokojencev Elementov.

Gotovo je bilo takšnega mnenja kar vseh 60 udeležencev, ki jih je njihov nekdanji kolektiv najprej popeljal v arboretum Volčji potok, zatem pa še na kosilo in ogled Kamniške Bistrice. Seveda smo srečanje izkoristili tudi za krajši pogovor z nekaterimi udeleženci. Tole so povedali:

Edvard Levec — Feriti: »V Feritih sem uel kar 33 let, zdaj pa sem šele eno leto v pokoju. Kar prijetno je, zdravje mi še zaenkrat dobro služi, malo se bavim s kmetijstvom, kakšnih posebnih načrtov pa nimam. Na tale srečanja upokojencev iz Elementov bom, vsaj tako upam, hodil kar redno, seveda pa je vse odvisno od zdravja.«

Mara Valant — Feriti: »V pokoju sem že tri leta, lahko pa zatrdim, da

imam dela čez glavo. Z možem sva namreč začela za otroke delati hišo, seveda pa je to za naju bolj rekreacija. Če bom le zdrava, se bom tudi v prihodnje udeleževala teh srečanj upokojencev.«

Milka Hrast — Feriti: »V pokoju sem odšla leta 1977. Doma le bolj gospodinjim, sicer pa se imam kar dobro.«

Janez Slabe — DSSS: »Jaz pa sem v pokoju že 14 let. Za silo se

imam še kar v redu. Dela imam dosti, zlasti na njivi in polju. Delam pa rad, tudi zato, da obdržim kondicijo. Poštar pa mi vsak mesec prinese toliko, da preživim.«

Franc Narobe — SEM: »Najprej sem delal v Magnetih, pred upokojitvijo pa v Specialnih elementih. Že vsa štiri leta, kar sem v pokoju, prihajam na ta srečanja, le enkrat mi je to preprečila bolezen.«

Kristina Kirn — Keramika: »V pokoju sem že, o Marija, od leta 1961. Ko sem imela otroke, sem jim morala paziti, zdaj pa sem sama in se moram sama »matrati«. Zaradi boleznih hodim bolj malo okoli.«

Ana Udovič — SEM: »V pokoju je kar lušno. Delam nič, počivam, hodim pa na različne izlete. Tudi na te Iskrine, lahko pa bi bili večkrat na leto, ali pa vsaj dvakrat.«

Julijana Klemenčič — Keramika: »Delala sem v Keramiki,

spodaj pri pečeh. Kar enajst let sem jih kurila. Zelo sem bila zadovoljna z delom in moram priznati, da še pogosto sanjam o delu pri pečeh. Zdaj doma delam, čas mi kar hitro mine, dokler pa bomo še dobivali pokojnine, se nimam kaj pritoževati.«

Lado Drobež

Zahvala

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem sodelavcem iz Razvojno-tehnološkega centra za dragoceno darila in dobre želje, vodstvu TOZD pa za izkazano pozornost ob odhodu. Še naprej jim želim veliko delovnih uspehov, predvsem pa zdravja in osebnega zadovoljstva.

Marija Mesec

Ureja:
Anka Demšar

Važno je biti srečen

Bil je petkov večer. Malce oblačen in otožen. V modri, starinski sobi gradu Kiselštajn (Kiselstein) sredi Kranja so se zbrali mladi ljudje, da predstavijo in pospremijo med ljudi prvo zbirko VALOVANJA (izdano v samozaložbi) svojega sovaščana Rafaela Zormanana-Raffa.

Niso deklamirali: ob svečah, s svečami v rokah so odigrali občutljivo vsebino vedrih in trpkih pa tudi zajedljivih izpovedi mladega pesnika. Tudi avtor sam se je vključil: svoje pesmi, svojo življenjsko pot, svojo zavezanost pisanju, ki je sreča in bridkost, dolžnost in moč, je izpovedal z glasom, mimiko, kretnjami. Glasba (kitara in petje Bojana Rakovca) je prireditvi dodala vedrino in drzno zaupanje mladosti.

Izredno doživeta kulturna prireditev je bila to — motilo je dejstvo, da je bilo obiskovalcev približno toliko kot nastopajočih. Ostane možnost, da se takole — s pomočjo našega glasila — seznanimo z osebnostjo in pesmimi mladega pesnika.

Mlad si še in vendar je v tvojih pesmih zrelost. Tudi smrt se pojavlja. Razloži nam osnove svoje pesnenja.

Zadji stavek moje uvodne besede v zbirki se glasi: Moja beseda ne more do vas!

Zakaj ne? Moje pesmi niso za ob »nedeljah popoldne«, imajo globlje in tudi težje sporočilo. Včasih tako zahtevno, da te pripeljejo do same smrti. Če razumeš njo — potem si zrel (ne samo za seks in smrt, tudi za delo in življenje). Zame osebno ima življenje več plasti. Kako si to razlagam, boste najbolje spoznali ob moji drugi knjigi (proza, avtobiografija), ki bo prav tako izšla v samozaložbi proti koncu prihodnjega leta. Je že napisana, samo tu in tam jo še dopolnjujem, izboljšujem. Osnova zgodbe, torej tudi knjige, je moja smrt (začasna, ob nesreči), pred katero sem bil brez moči. Seveda pa je v prihodnji knjigi tudi ljubezen, ki navdihuje največ mladih pa tudi starejših pesnikov. Osnove mojih pesmi so: — smrt, zaljubljenost, ljubezen, življenjski nemir.

Tvoji kolegi so predstavili pesniško zbirko VALOVANJE tako naravno, kot bi bile to njihove pesmi (tudi tvoj delež je bil naravnost igralski). Se kdaj pogovarjaš s sovrstniki o literaturi? Kaj ti pravijo?

Igralska zasedba ni bila ista kot v Preddvoru pred mesecem dni, vendar smo — kot kaže — kar dobro predstavili pesmi. Poklicno je bil zadržan naš glavni režiser iz Preddvora, Kondi Pižorn, zato je morda zbranost in ubranost mladih predstavljancev malce popustila. Dobro pa je, če poslušalci in gledalci tega niste opazili. Če se pogovarjamo o literaturi? Seveda se! Priznam, da me vrstniki navadno hvalijo, le včasih pade kakšna kritična pripomba, ki pa mi je vselej v dobrodošlo pomoč za naprej.

Skrbno pripravljenega literarnega večera se je udeležilo le osem (8) poslušalcev. Petek je bil in gotovo so imeli nekateri naslednji dan prosto. Kaj misliš, da je poglavitni vzrok brezbriznosti do tovrstnih kulturnih prireditev?

Mislim, da je vzrokov bilo tokrat več. Prvič — sem še skoraj nepoznan pesnik; drugič — življenjski ritem je vse hitrejši in tudi vse ostrejši, zato — tretjič — ostaja vse manj časa za kulturo, čeprav nas le-ta

bistveno ločuje od živali in ohranja ČLOVEKA v nas pri življenju. Toda... kako bi zameril npr. materi, ki ni pustila otrok samih doma zato, da bi prišla poslušat moje pesmi?

Gotovo imaš pri 22 letih dovolj moči, da te brezbriznost okolice ne bo potrla. Povej nam kaj o zbirki, ki si jo izdal v samozaložbi pa tudi o nadaljnjih načrtih pri svojem pisanju.

Brezbriznost ljudi me sploh ni potrla, ker jo razumem (morda celo preveč in zato vse oproščam). O zbirki pa mislim, da naj kar sama govori zase... pesmi razlagati nima smisla, finančnih težav tudi ne.

O svojih načrtih za prihodnost pa

bi lahko govoril in govoril — a ne bojte se, ne bom! Mnogo laže in mogoče tudi bolje pišem kot govorim. Morda za zdaj le to, kar sem že omenil, da pripravljam izdajo avtobiografske knjige — in pa, da ostajam član naše Iskrine literarne skupine. Pa lepe pozdrave vsem, ki boste tole prebrali!

Tako se je nezamerljivi, a trmasto zagrizeni pisec Raff na kratko poslovil in za bralce pustil v uredništvu kup svojih novejših pesmi. Nekaj jih objavljamo. Preberite!

In na predstavitvi prihodnje njegove knjige morda — nasvidenje!

Neža Maurer

Otroci krize

Nikoli niso jokali,
ker vedno so lagali,
da dobro živijo
in da se ljubijo.

Zelo so močni tudi takrat,
ko se zmotijo;
sovražijo lenobo
in beg pred seboj.

Kamorkoli stopijo,
povsod le gorje —
in pa ljubezen
kot limonada.

Strah

Koliko solza mora še preteči
v svetu realne resnice,
predno odpreš ti svoje srce
in spustiš vanj vsaj malo ljubezni?

Njen čudež sploh ni v nočnih scenah,
niti v dnevnih romancah,
v njej je skrita moč tišine,
ko govorijo samo še oči in roke.

Po stopnicah na hrbtni
zvečer koraka ti strast,
nikoli v paru,
vedno sama.

Za njo se pelje
debela in grenka solza,
nikoli sama,
vedno v paru.

Naj bo beseda, kjer je ni

Smisel obljud

Obljudil si ji vse življenje,
toda odšla je z nočjo,
zato se zdaj zelo bojiš,
saj ona bi ti lahko edina
uničila tvoj strah pred seboj.

Nisi razumel njenih skrbi,
ki nikoli niso bile resnične,
zato zdaj vidiš jo povsod,
čeprav v resnici nikjer je ni,
toda ljubezen...

Da, ljubila sta se v naravi
in skupaj delala zgodovino,
ki vedno v solzah
prvič pogleda svet
— upravičeno?!

Denar

Kaj vse naredi denar,
kadar tvoje osebnosti ni doma?

Leži ti pri levi roki,
čeprav zavedaš se nasmeha,
ki poklanja ti ga žena.

Kaj vse naredi denar,
kadar tvoje osebnosti ni doma?

Laže tvojemu srcu,
v katerem polno ljubezni
za svojo ženo imaš.

Kaj vse naredi denar,
kadar tvoje osebnosti ni doma?

?????????
?????????
?????????

Pijem

Temna noč
nad mestom leži,
za črno večo
skrite so njene oči.

Iz kanalov na cesti
celo noč
bela megla se kadi.

Jaz pa včasih hodim
po ozki ulici
in pijem:
Dva litra pameti,
liter greha,
za zamegljitev glave
in zbistritev duha.

Orgazem duha

Ljubezen je lahko umazana igra,
v kateri se borita dve telesi
in zmagovalec ni vedno samo ona,
ker tudi on kdaj pa kdaj hudo prevlada.

Ona le divja strastna je ljubezen,
zapeljivo čustvena romanca,
on pa vedno samo temno sovraštvo,
tisti hudičev nemirni prezir.

K vrhuncu te življenjske naslade
navadno pride bolj počasi se,
drugače je to posilstvo duha.

Kazen?

Včasih smo narejeni iz ljubezni,
včasih samo iz nerodnosti,
toda vedno nastanemo
in se največkrat tudi rodimo.

Nekateri smo srečni že od rojstva,
drugi od njega pa samo trpimo,
nihče pa ne odloči direktno,
kdaj in kje se bo rodil.

Vse življenje delamo sebe
v enem samem telesu,
ki vse prevečkrat
lahko dva obraza ima.

Nimamo mi tiste moči,
ki ovrгла predpostavko bi,
da naše rojstvo
lahko je kazen.

Romantik?

Stala si na robu gozdne jase,
od koder lep razgled
je bil na domačo vas,
za katero je sijalo sonce.

Korak za teboj sem stal,
ko sonce še nižje se je spustilo,
zato pristopim k tebi,
ti noge bolj narazen dam
in z mirno roko rahlo pritisnem.

Slike sončnega zaboda za romantike
tudi po tvoji zaslugi
zelo dobre so bile,
ti, moja fotografska kamera.

Cvet glasbe

Iz mojih besed
naredil ti bom cvet;
ti pripel ga na srce
in čutila boš moje sanje.

Glasba zvezd za zaljubljenca
vsako noč tibo igra,
nikoli ni predolga,
čeprav traja vse do jutra.

Na strehi pekla
nebeška so tla
in če kdo drži te za roko,
to, sploh ni nič važno.

Zakaj se toliko pesmi konča bolj realno (kruto, žalostno, za razmislek).

Začel sem pisati po svojem drugem rojstvu. Prvi stiki so bili s predstavnicami nežnejšega spola, ki so na splošno bolj romantične (so seveda tudi izjeme, ki samo potrjujejo pravilo). Na splošno mi je bilo vse ustrezno, oz. mi je moralo biti — in potem sem kmalu moral tudi sam poskrbeti za sebe. S svojo zelo močno voljo do zdravja sem se zelo hitro zdravil, oz. okreval, in moral sem stopiti v realen svet brez velikih sanj in utvar. To je bilo isto, kot bi stopil z »nebes« na trda tla. Tudi v pesmih so vidni ti sestopi, predvsem zadnji stavek te posili k razmišljanju (drugače pesmi rajši ne beri).

Ne vem, če smem, toda sebe imenujem UTOPIČNI IDEALIST, ker vsaka moja pesem stremlji k nekemu idealu, ki pa ga v resnici sploh nikjer ni.

Poznam datum nastanka svoje prve pesmi, saj sem začel pisati dokaj načrtno in sem imel za cilj knjigo, v katero sem se takorekoč do ušes zaljublil. (Ženskam zaradi svoje invalidnosti rajši nisem nič »težil«.) Tako vem tudi datum začetka pisanja avtobiografske knjige MLADA POT S PREMOROM (to je že tretji naslov in zadnji). Njen izid imam trenutno v prvem planu (jesen 1989), čeprav bo lahko seveda »prišlo tudi kaj vmes«!

Peljem mimo napisa: Idrice ne damo. Zraven je prečrtan HE. Verjamem, da je ne dajo, te romantične reke. Sicer pa; da nisem nekoliko lačna? Seveda, ustaviti se bom morala. Pri prvi gostilni, do katere se pripeljem, se ustavim in povprašam, če imajo kaj za pod zob. Da, med drugim ocvrti sir. »Prinesem ga, gospa«, pravi natak, »toda ali boste sedeli kar zunaj?« »Kar tukaj bom,« odvrnem dobre volje, čeprav se vreme kisa in kot vse kaže, pripravlja k dežju. Toda mene to ne moti. Ocvrti sir mi nadvse tekne. Poplaknem ga s kokakolo in povprašam natak, če je še daleč do Tolmina. »Kje pa«, zamahne z roko, »17 minut so rabili kolesarji, ki so se nekoč peljali tod mimo!« 17 minut! Verjamem, da v sedemnajstih minutah lahko daleč pride tisti, ki ga ne motijo lepi prizori na vsakem koraku, kot se to dogaja meni.

No, pa srečno, vrli natak! Bom že prišla. Ze poganjam pedala proti mostu na Soči. Kmalu uzrem prijazen napis: DOBRODOŠLI. Idrice izgubim spred očmi ter zagledam reko zelenomodre barve, ki je lahko edino Soča. Pozdravljena, hči planin! Toda kje se izliva Idrica? Neka ženska, ki si daje opravka na vrtu, mi pove, da je to »tamle zadaj, za hotelom«. »Naokrog pojdite, pa boste videli, saj se razlikujeta po barvi,« pravi, ne brez ponosa. Odidem torej v smer, kamor me je napotila in zagledam lep prizor. Vseskozi vedra in živahna Idrica se tukaj umiri in se spoštljivo pridruži neki slavnesejšega imena. Razlika v barvi je očitna. Ta prizor kajpada fotografiram in to tik, preden začne deževati. Nato zbežim v hotel, kjer bom napisala nekaj razglednic, če mi bodo posodili kakšen svinčnik, seveda. Ali pa ga morda lahko pogrešajo, poprosim. Nujno ga potrebujem, ker pišem neke zapiske. Zapiske? Za službo, ali kaj? Ne, kar tako, zase, priznam in skoraj sram me je. No, kakorkoli že, pomagali mi bodo.

Oborožena z novim kemičnim svinčnikom nadaljujem pot proti tolminu. Zdaj se peljem ob Soči navzgor. Uživam ob pogledu na prelepo pokrajino, katere glavna značilnost je prav gotovo modrozeleno Soča. Spet se ustavljam in fotografiram. Toda tako res ne bom prišla nikamor, si mislim in pospešim proti Tolminu. Tam ugotovim, da imam še dovolj časa za vožnjo v Kobaridu. Prav, gremo!

Vendarle sem že malce utrujena, ko počasi peljem proti Kobaridu. Seveda, kar dolga pot je že za mano. Cesta je skoraj prazna, nihče me ne ovira. Na tleh zagledam žlico. Spomnim se, da sem pred dvema dnevi na cesti opazila dobro ohranjen, nedvomno pred kratkim izgubljeni nož. Le zakaj ga nisem vzela? Če bi imela srečo in bi našla še vilice, bi imela komplet jedilni pribor. Lukcu sem ga pozabila

priskrbeti za pot.

Luka je morda danes videl morje. Morda je dobil žig Ankarana, ki si ga je tako želel. Upam, da se mu ni kaj zgodilo in, da se bova kmalu videla. Da se ni komu drugemu kaj pripetilo?

Vendar, odženi mo že enkrat zle misli. Kaj, ko bi pomočila roke v Sočo? Da, to moram storiti. Ustavim se, prislonom kolo z nahrbtnikom na obcestni kamen in se napotim k obrežju reke. Ne, ni mrzla. Še malo posedim in gledam v valove ter se pri tem spomnim na Simona Gregorčiča. Saj res, kmalu moram priti do odcepa proti Vrsnemu, pomislim. Vzpnem se na cesto, znova sedem na kolo in peljem dalje. S potjo prežim na napis: Vrsno. Toda, ko pripeljem že skoraj do Kobarida, ugotovim, da sem morala odcep zgrešiti. Neke ženske povprašam za pot. »Kar tukajle peljite, desno in prišli boste do vasi, kjer boste lahko pustili kolo, potem pa je še precej daleč v hrib,« so zgovorne vaščanke. Hvala, toda ali ni za obisk Vrsnega že malce pozno, ura je namreč že precej? Ne, vedno je odprto. No, prav! Še nekaj časa peljem po asfaltu, ki pa ga nenadoma zmanjka in naprej drži le še naveden kolovoz prek polj. Ali je ta pot sploh prava, se sprašujem, vendar kljub temu peljem naprej. V daljavi vidim neko naselje. Zelo daleč je, ali pa je to sploh Vrsno? Nikogar ni, da bi ga vprašala. Mojih dvomov je konec, ko kolovoz sunkovito zavije v desno, medtem ko vidim domnevno Vrsno daleč v ospredju na levi. Sedaj sem prepričana, da ne peljem prav. Ustavim se in jezno ležem v travo sredi polja. Tako sem si želela srečanja s pesnikom, zdaj pa tole.

Pa kaj morem, bom šla pa kdaj drugič. Nocoj moram v prvi vrsti poskrbeti za prenočišče. Dobim ga in sicer v hotelu Matajur. Po večerji se napotim v mesto. Pravzaprav je to majhno, prijazno mestce. Ustavim se pred nekim visokim spomenikom, toda, ker je že noč, sprva ne vidim dobro, kaj predstavlja. Ko pa si kip bolje ogledam, presenečeno ugotovim, da je to sam Simon Gregorčič. No, če že nisem našla Vrsnega, sem se pa na tak način srečala s pesnikom, sem zadovoljna.

Zapustim spomenik in grem še po mestecu, čeprav so ulice že opustele. Za ovinkom naletim na knjigarno, kjer je v izložbenem oknu odprta knjiga Gregorčičevih pesmi na strani, kjer piše o Soči: ... »a ko pridrviš v doline, zakaj te živa radost mine, zakaj tak trudno ležeš in počasi, zakaj so tožni tvoji glasi?«

Ali veš, dragi pesnik, da je tudi z ljudmi tako, kot s tvojo Sočo? V hribih so veseli, razposajeni, ko pa se vrnejo v dolino, jim ležejo na pleča mnogotere skrbi. Tudi jaz sem tukaj, v prijaznem Kobaridu dobre volje in tegobe so sišle daleč. Toda

jutri je zadnji praznični dan in treba se bo vrniti. Le kako? V Trento ne morem več, zmanjkalo mi je časa. Nocoj se naspim, morda se mi jutri utrne kakšna pametna misel.

Ponoči me prebudi šumenje dežja. Kar naj dežuje, si mislim, do jutra se bo izlilo.

Toda dež neytrudno pada, tudi, ko se zbudim. Še vedno ne vem, kako bom šla domov. Nazadnje ugotovim, da bo najbolje, če se vrnem do Mosta na Soči ter tam dam kolo na vlak. Da, tako storim. Dežuje, toda saj nimam izbire. In tudi; zakaj imam navsezadnje pelerino? Napravim se torej in odidem na pot.

Dež mi tolče v obraz, ko peljem proti Tolminu. Na vlak moram, ki ga je treba najprej še ujeti. Pospešim svojo vožnjo in dohitim nek traktor. Ali naj ga prehitim? To ne bi bilo preveč modro, premišljuje, ko vozim tik za njim, možakar bi bil lahko užaljen. Toda meni se mudi in polžasti traktor mi začne presedati, zato previdno ocenim položaj, se odločim ter ga prehitim. V takem naliu je prehitovanje tvegano reč, toda resnično moram pohiteti. Sedaj dobro napredujem proti Tolminu, toda kljub pelerini sem takorekoč že do kože mokra. Ustavim se ob kolibi ob cesti ter se preoblečem. Zdaj se bolje počutim.

Peljem se dalje. S svojim majhnim kolesom, pelerino in nahrbtnikom sem gotovo edina zanimivost tega puščobnega dne, ki že diši po vsakdanjosti. Do večera moram priti domov, kajti jutri bo treba v službo in če bo vse po sreči, se bo tudi sine danes vrnili. Zelo se veselim srečanja z njim. V Kobaridu sem mu kupila soškega možička, prirčno figurico, narejeno iz soških kamnov. Ali pa so to res soški kamni, se vznemirim. Kaj, če so to čisto navadni kamni, ki so jih lahko nabrali, kjerkoli? No, čeprav vem, da so to skoraj zagotovo soški kamni, se ustavim, pustim kolo na cesti ter se napotim k bregu reke, da bi tam osebno nabrala nekaj kamenja. Toda struga reke je globoka in povrhu še močno dežuje. Navsezadnje lahko še zdrsnem, pomislim in že si predstavljam potapljača, ki išče moje truplo. Znam plavati, toda reke se bojim in tale tukaj je v dežju močno narasla in naj bo stokrat Soča, nič kaj prijazna ni videti. Ponižno nabere nekaj kamenčkov, ki seveda ne ležijo v vodi, temveč poleg nje.

Tako, kamne imam, zdaj pa naprej! Vse kaže, da sem že blizu Tolmina. Da, tako je, samo še dva kilometra je do tja. Danes pa res hitro vozim, pohvalim samo sebe, kajti nikogar drugega ni, ki bi to storil.

Ujeti moram vlak, zato se nikjer več ne ustavljam. V pelerini se mi nabira luža. Ni mi v napotje, a jo vseeno izlijem in sicer po svojih lastnih nogah. Ker pa sem že tako,

ali tako spet vsa premočena, ni prevelike škode.

Tolmin sem pustila za sabo in le še štirje kilometri me ločijo od Mosta na Soči, kjer se bo moje kolesarjenje končalo. No, ne še čisto, ampak vendar.

Na železniško postajo pripeljem petnajst minut pred prihodom vlaka. Ali bi mi vzeli kolo na vlak? Bi. Koliko stane? Petinsedemdeset jurjev! No, če res ne stane več, bom danes zagotovo v Ljubljani.

Vlak drvi proti Podbrdu, jaz pa nadaljujem s svojim pisanjem. Toda utrujena postajam, zato vse skupaj odložim in malce zadremam. Na Jesenicah se takorekoč v zadnjem trenutku predramim, stečem iz vlaka ter izkrcam kolo. Kaj naj zdaj z njim? Zase vem, da moram presteči, kakšen pa je postopek s kolesom, mi ni znano. Tedaj pride k meni mož v modrem pajacu ter me vpraša, ali je kolo moje. Da. »No, vidiš, ali ti nisem rekel?«, pravi svojemu kolegu in nato meni: »Kar sem ga pripeljite, gospa! Njegovega ukaza nisem preveč vesela, vendar ga ubogam.« Kaj bo zdaj s kolesom?« previdno povprašam. »V Ljubljani ga boste prevzeli, drugo ni vaša skrb,« mi odločno odgovori moč v modrem. Če je tako, prav, pomislim in čez nekaj trenutkov še enkrat zagledam svoje kolo na transportnem vozičku na drugi strani perona.

Že je tu vlak za Ljubljano in kar precej potnikov vstopa vani. Tudi sama najdem prostor, kjer se lahko udobno namestim.

Vižmarje. Ali že? Da, na cilju smo. Le še kolo moram vzeti, da se z njim popeljem do Fužin, kjer sem doma.

Toda kolesa ni na vlaku. Sprevodnik ne ve ničesar. Kam naj se torej obrnem? Ali ste vprašali v skladišču? Nisem, kako naj to vem. Zdi se mi, da je še neko ostal brez kolesa. Da, mlad Italijan v obupu vije roke in tarna: »Bicikleta, bicikleta!« Izkaže se, da premore nekaj angleških besed in tako se lahko za silo sporazumeva. Morda bova z združenimi močmi odkrila, kaj se je zgodilo z najinimi kolesi.

Skladišče torej. Ali so prišla kakšna kolesa z Jesenic? »Ja, eno je prišlo,« pove skladiščnik. Mojega gotovo ni, pomislim. Toda moje je, Italijanova ni. V tem mladi mož pove, da je namenjen v Postojno. Via Postojna. »A tako, če je via Postojna, potem se je kolo odpeljalo dalje,« razloži skladiščnik. Sedaj se Italijan pomiri in mi skuša nekaj dopovedati v angleščini. Tedaj močno obžalujem pomanjkljivo znanje tega jezika, zdi pa se, da se je nenedoma zavedel, da je možki, torej kavalir, za katerega se spodobi, da me zaščiti, četudi se trenutno nahaja v tuji deželi. Sprašuje me, ali je z mojim kolesom vse v redu. Da, gospod, thank you, kolo je tukaj in jaz sem v tem mestu doma. Srečno! Posloviva se in že se lagodno peljem proti domu, ko se mi v dušo priplazi nova skrb. Ali je Luka že doma? Pripeljem se do bloka, kjer stanujejo moji prijatelji in ugotovim, da ni še nikogar. Stisne me pri srcu, toda ne, saj ni razloga za preplah, prišli bodo.

Okopam se lahko ta čas! Z užitek se pogreznem v polno kad. Toda, ali ne tolče nekdo po vratih? Pa prav zdaj? Poglejmo!

Po vratih terase razbija Luka.

Soča pri Tolminu

— KONEC —

Darinka

Kotiček za Iskraše

Srečno na poti v šolo

Dragi starši!

Današnji kotiček namenjamo vašim otrokom. Izteka se jim brezskrbni čas počitnic in njihove poti se bodo spet usmerile proti šoli. Za prenekatere, ki jim bo to prva pot v šolo, pa bo to tudi prvi korak v nov, neznan svet, svet novih spoznanj — radostnih, žal včasih tudi žalostnih. Teh zadnjih, pa si vsi želimo, da bi jih bilo čimmanj.

Starši! Opozorimo svoje šolarje na teh nekaj nasvetov, ki jih med počitnicami kaj radi pozabijo.

Ne bi vas radi strašili, ampak kar je res je res. Statistika nam vsako leto kaže grozljivejša števila o prometnih nesrečah, v katerih so udeleženi otroci. Tudi letošnja statistika je bolj žalostna od lanske.

Ni dovolj, če vsi vemo, da je življenje na cestah in ulicah nevarno. Poskrbeti moramo, da bo nesreč manj! Saj na to, da bi jih sploh ne bilo, verjetno ni mogoče misliti.

Novo šolsko leto so oznanile osvežene talne označbe pred šolami, dodatna skrb miličnikov, da bi bili vozniki motornih vozil med vožnjo mimo šol še posebej previdni, in pozivi staršem, naj vsaj prvošolčkom pomagajo najti najvarnejše poti do šole in nazaj do doma.

To, da so pred šolskimi vrati ulice in ceste na novo označene in da morajo vozniki motornih vozil tam mimo voziti največ 40 kilometrov na uro, še ni dovolj, da pridete cel na nasprotni pločnik. Vselej se prepričajte, če je pot zares prosta, šele potem stopite na vozišče!

Torej, šolarji! Radi bi od vas obljubo: da boste z igro počakali do igrišča; da boste vselej skrbno pogledali na levo in na desno in šele potem prečkali cesto; da boste pri tem pomagali mlajšim sošolcem; in da boste še posebej previdni tedaj, ko vas bo na cesti prehitela noč.

Tudi kolesarjenje zahteva vso previdnost: ne odpeljite se v šolo, če na kolesu nimate predpisanih in potrebnih luči in odbojnih stekel; če voznje s kolesom niste zares vešč; če ne poznate prometnih znakov in predpisov; in če se morate voziti

po cestah brez utrjenih robnikov ali posebnih kolesarskih stez. Kolesarjenje je najnevarnejše v dežju, ko je vidljivost že sama po sebi slabša, če se pa še stemni, je lahko že najmanjša avtomobilistova neprevidnost vzrok za nesrečo. Ob takšnem vremenu je pametneje pešačiti čim dlje od vozišča.

In za pešce vemo: hoditi morajo po levi strani, ponoči s svetilko v roki. Nikakršnega dvoma ni: tudi boljše vidna ogrinjala in svetlikajoče se šolske torbice rešujejo življenja.

Sklep je jasn: želim si, da bi vam šolsko leto uspešno in srečno minilo. Toda za to morate tudi sami veliko narediti!

D. P.

Imate na šolski torbi svetlikajoče zaponke? Nič hudega, če takšnih zaponk ni! Toda, stopite v trgovino in kupite posebne samolepilne trakove, ki se v soju žarometov svetlikajo. Tako bo večerna pot iz šole dosti varnejša!

Mangart (2678 m) in Zevnica (2340 m)

Z bližnjima izletoma »Od Slovenj Gradca do Solčave«, torej po Pohorju, in z mnogo bolj zahtevno turo na Mangart in Zevnico v Italiji začena Iskrino planinsko društvo podopustniški oz. jesenski del planinskih izletov. Oglas za izlet po Pohorju smo že objavili v prejšnji številki našega tednika, tokrat pa vas vabimo na Mangart in Zevnico. Ta izlet je primeren le za zelo izurjene planince in za tiste, ki nimajo vrtočev, saj se bodo morali vzpenjati po ferrati, torej s klini in jeklenicami nadelani poti. Ob tem naj še zapišemo, da je ta vzpon tudi priprava za tiste, ki boste šli s PD Iskra na Marmolado in je torej zanje tudi obvezen.

Obvezna oprema za tokratni vzpon po ferrati je: plezalni pas, dve vzponki, 5 metrov 11 mm debele vrvice in čelada. Za bivanje boste potrebovali armafleks ter spalno in bivačo vrečo.

Iz Ljubljane bomo šli z osebnimi avtomobili, in sicer v soboto, 10. septembra ob šestih zjutraj izpred hale Tivoli. Potrebovali boste tudi potni list.

Sestanek udeležencev bo v četrtek, 8. septembra, v gostilni Kovač po Šmarno goro.

Prijavite se pri Bredi Jančar, njen telefon pa je 556-141/506

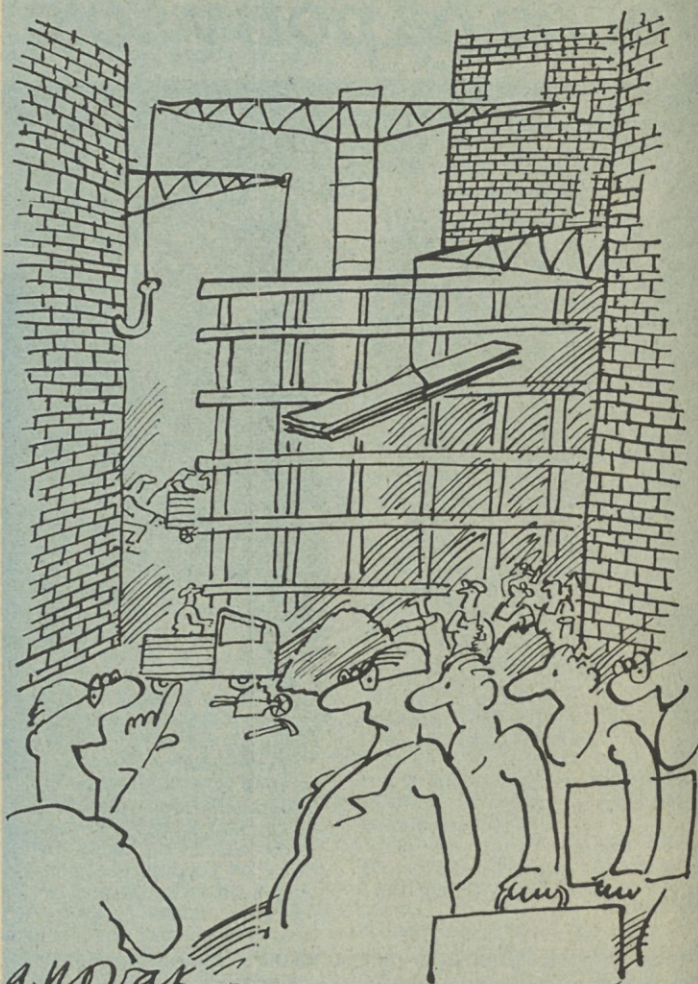
L

Mala oglasa

Prodajam moško dirkalno kolo ROG SUPER — 12 prestav, malo rabljeno, dobro ohranjeno, oprema GIPIEMME in telefon ISKRA ETA 85 rdeče barve (s tastaturo). Informacije vsak dan na tel. št.: 061 571-671, int.: 410 do 15.

Prodajam zibko, stojico in otroško posteljico. Informacije: (064) 70-131 int.: 36.

STABILIZACIJSKE IDEJE

— Od vas pričakujemo politično podporo! Ta hip smo se namreč odločili, da na tem mestu ne bo tovarna traktorjev, ampak tovarna sladkorja, saj v naši občini nimamo niti ene.

				ISKRA	PRVA IZVEDBA PREDSTAVE	MESNA JED	ANDERS ZORN	KMETIJSKO OPRAVILO	KOSMATA ŽIVAL MEDVED	JALFI INIPIČ
ODRGNINA KOŽE										
RAZDALJA MED SKRAJNIMA TOČKAMA										
EDVARD GRIEG							RISTO SAVIN			
ELEMENT SKOKA							AVTOR ILIAD			IMADŽAR, ČZENSKO IME
				OČE	PRIPADNIK GERMAN PLEMENA	3	ANTON INGOLIČ IVAN TAVČAR			OVALEN KROŽNIK
ZDRAVILA V OBLIKI KROGLIC								TV VODITELJ TREFALT		
KDOR DA ZNAK ZA ZAČETEK STARTA								DEL PSEVDONIMA PISCA PELINA		
SREDIŠČE MOLDAVIJE ROMUNIJA						TANTAL		REKA V ŠVICI IN FRANC.		

Ze doma pripi ni desni žep vrvico, na kateri visi kresnička, in to tako, da bo nihala nekako v višini desnega kolena. In ni potrebno posebej povedati, da v desni žep zato, ker hodiš po levi strani vozišča!

Zahvala

Ob smrti moje drage mame

Marije Srdić

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem v TOZD Naprave za energetiko za izrečeno sožalje in denarno pomoč. Enaka zahvala tudi sindikatu TOZD Naprave za energetiko

hčerka Milka Perišić

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željeznov, tehnični urednik: Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.